

Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Jaarverslag Arbeidsinspectie 2009

Veilig, gezond en
eerlijk werk

Voorwoord

Het vaststellen van wetsovertredingen, de situatie vervolgens laten corrigeren en waar nodig sanctioneren, dat is de kern van het werk van de Arbeidsinspecteur. Je zou er impopulair van kunnen worden. Toch ervaren we veel draagvlak voor ons werk bij zowel werkgevers als werknemers. Het is mijn overtuiging dat dit vooral komt door de manier waarop de Arbeidsinspecteur in zijn werk staat.

Als er draagvlak voor regels bestaat worden ze vaker spontaan nageleefd. De Arbeidsinspectie probeert daarom het draagvlak voor regels te helpen versterken. Goed toezicht begint bij heldere voorlichting en goede dienstverlening en een toezichtsrelatie gebaseerd op vertrouwen zolang het tegendeel niet is gebleken. Goed toezicht heeft oog en oor voor bedrijf en werknemer, bezorgt een minimum aan inspectielast, geeft goede uitleg over het waarom van regels en kent heldere procedures met een consequente toepassing volgens het principe “zacht waar het kan, maar hard waar het moet”.

In 2009 zijn we erin geslaagd de administratieve en inspectielast van ons werk verder te verminderen, dat is goed voor de bedrijven. In 2009 zijn we er ook in geslaagd de toegankelijkheid voor klachten van werknemers te verbeteren; één centrale intake voor heel Nederland met één telefoonnummer 0800 2700000, klantvriendelijker toegang via www.arbeidsinspectie.nl.

Onze taak is toezien op naleving van SZW-wetgeving en dan met name de Arbowet, de Arbeidstijdenwet, de Wet arbeid vreemdelingen en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag. Het maatschappelijke doel daarachter is minder arbeidsongevallen en beroepsziekten, lager verzuim en instroom in de WIA, minder verdringing van legaal arbeidsaanbod en geen lonen onder hetgeen we in Nederland aanvaardbaar vinden. Door te bevorderen dat werkgevers en werknemers zich houden aan wetgeving over veilig, gezond en eerlijk werken dragen we bij aan een sociaal en economisch krachtig Nederland.

Het jaar 2009 was een jaar waarin we meer illegale arbeid aantroffen, vaker onderbetaling constateerden, meer klachten ontvingen en vaker moesten interveniëren in verband met onveilig of ongezond werken. Kortom een jaar dat aantoont dat toezicht niet gemist kan worden. Gelukkig kan de Arbeidsinspectie in Nederland bouwen op onze poldercultuur. Sociale partners werken goed met ons en met elkaar samen; ze erkennen elkaars legitieme belangen. In 2009 maakten sociale partners flink voortgang met Arbo-catalogi, met vrijwillige certificering van uitzendbureaus en maakten sociale partners in veel sectoren goede afspraken met de Arbeidsinspectie over samenwerking bij toezicht. De Arbeidsinspectie zal sociale partners en andere belanghebbenden blijven voeden met inspectieresultaten en zal overleg blijven zoeken om samen verder te werken aan veilig, gezond en eerlijk werk.

Jan van den Bos

Inspecteur-generaal SZW

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Het werkveld Arbeidsomstandigheden	6
1.3 Het werkveld Major Hazard Control	7
1.4 Het werkveld Arbeidsmarktfraude	9
2. Het werkveld arbeidsomstandigheden	11
2.1 Algemeen beeld van de arbeidsomstandigheden	11
2.2 Resultaten sectoraanpak en actieve inspecties	16
2.3 Onderzoeken van arbeidsongevallen en klachten	18
2.4 Specifieke thema's	20
2.5 Overige activiteiten	23
3. Het werkveld Major Hazard Control	25
3.1 Algemeen beeld van het werkveld	25
3.2 Resultaten inspecties en onderzoeken	26
3.3. Meerjarige trends en ontwikkelingen	27
3.4 Samenwerking in het toezicht	27
4. Het werkveld Arbeidsmarktfraude	29
4.1 Algemeen beeld van het werkveld	29
4.2 Inspectieresultaten	30
4.3 Interventieteams	32
4.4 Ontwikkelingen	32
4.5 Resultaten samenwerking in het toezicht	33

5. Personeel	35
5.1 Personeelssamenstelling	35
5.2 Personeelsontwikkeling	37
6. Financiën	39
6.1 Uitgaven	39
6.2 Boetes	40
Bijlage	
1. Gebruikte afkortingen	42
<i>Onderstaande bijlagen kunnen op www.arbeidsinspectie.nl worden geraadpleegd: (type in zoekvenster: 'jaарverslag arbeidsinspectie 2009')</i>	
Bijlage 2. Context, taken, bevoegdheden het werkterrein en missie	43
Bijlage 3. Aantal bedrijfsvestigingen in het bestand van de Arbeidsinspectie	45
Bijlage 4. Resultaten Arbo-inspectieprojecten en sectoraanpak	46
Bijlage 5. Arbo-activiteiten/projecten binnen thema's	52
Bijlage 6. Resultaten AMF-inspectieprojecten en interventieteams	54
Bijlage 7. 2009 Annual Report of the Labour Inspectorate	56

“De Arbo-
inspecteurs legden
ondanks
de verminderde
bouwactiviteit vaker
het werk stil
vanwege acuut
gevaar.”

1

Samenvatting

1.1 Inleiding

Het jaar 2009 stond in het teken van zwaar weer en economische crisis. De vraag is of dat betekent dat bedrijven eerder hun toevlucht zoeken tot illegaal tewerkgestelde arbeidskrachten of juist meer gebruik maken van het ruimer wordende legale aanbod. Gaan bedrijven vanwege de noodzaak om te besparen, bezuinigen op veiligheid en gezondheid van hun personeel of hechten ze nog meer aan het voorkomen van uitval.

De Arbeidsmarktfraude-inspecteurs troffen, ondanks de afgenomen spanning op de arbeidsmarkt, voor het eerst sinds jaren weer meer illegale arbeid aan bij de geïnspecteerde bedrijven. Ook stelden de inspecteurs vaker onderbetaling ten opzichte van het wettelijk minimumloon vast. Daarbij moet genuanceerd dat die groei van het aantal illegaal tewerkgestelden nog bescheiden is en het probleem van onderbetaling van het wettelijk minimumloon bij minder dan 1 % van de geïnspecteerde bedrijven werd vastgesteld.

De Arbo-inspecteurs legden ondanks de verminderde bouwactiviteit vaker het werk stil vanwege acuut gevaar. Ook het percentage interventies naar aanleiding van inspecties nam iets toe. De Arbeidsinspectie ontving duidelijk meer klachten over arbeidsomstandigheden en meer meldingen van ongevallen dan voorgaande jaren. Die slechtere cijfers hoeven niet alleen met de crisis samen te hangen, ook verbeterd meldingsgemak van bijvoorbeeld ongevallen en klachten en verder verbeterd risicogestuurd inspecteren kunnen hebben bijgedragen aan het vaker constateren van overtredingen.

Gelukkig is er ook veel goeds te melden over 2009. Dat betreft op de eerste plaats de inspanningen van sociale partners om op sectorniveau voorwaarden te scheppen voor veilig, gezond en eerlijk werk. Eind 2009 viel bijna de helft van de werknemers onder een Arbo-catalogus waarin werkgevers en werknemers hebben aangegeven hoe men aan de Arbowet kan voldoen.

De vrijwillige certificering van uitzendbureaus ontwikkelde zich verder.

De Arbeidsinspectie slaagde er volgens onafhankelijk onderzoek in om 25 % toezichtslast te reduceren in de sectoren waar de Arbeidsinspectie leidend is bij de coördinatie van het toezicht. De inspectie haalde met intensievere voorlichting rondom inspectieprojecten goede resultaten. Tot slot slaagde de Arbeidsinspectie er in de achterstanden bij het opleggen van boetes weg te werken, maar bleef de inning bij met name Wav- en WML-boetes wat achter als gevolg van meer faillissementen en betalingsregelingen.

Tabel 1.1 Kengetallen Arbeidsinspectie 2009

Totaal personeelsbestand per 31-12-2009	811 fte
Bezetting in fulltime equivalenten (fte's) en in personen	828 personen
Aantal inspecteurs (fte)	
• Arbo	230 fte
• MHC	40 fte
• Arbeidsmarktfraude	188 fte
Totaal	458 fte
Uitgaven	€ 60 miljoen
Aantal zaken = inspecties + onderzoeken	
• Actieve Arbo-inspecties	21.386
• Ongevalsonderzoeken	2.416
• Klachtenonderzoek (Arbo en ATW)	1.358
• Arbeidsmarktfraude (Wav + WML)	9.723
• MHC (BRZO en ARIE)	521
Totaal	35.404
Totaal aantal handhavingsinterventies (stimuleringsbrieven, waarschuwingen, eisen, stilleggingen, boeterapporten, dwangsommen en processen-verbaal.)	+16.000
Bestuurlijke boetes	
• boetebeschikkingen (Arbo, ATW, Wav en WML)	4.983
• boetebedrag opgelegd	€ 41,2 miljoen
• boetebedrag geïnd	€ 28,9 miljoen

1.2

Het werkveld Arbeidsomstandigheden

Het werkveld van de directie Arbeidsomstandigheden van de Arbeidsinspectie strekt zich uit tot overal waar in Nederland gewerkt wordt. Dat betreft ruim 550.000 vestigingen van bedrijven en instellingen waarvan 80 % minder dan 10 werknemers heeft. Daarnaast betreft het

600.000 zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers), die voor ernstige risico's en bij gevaar voor derden ook aan de Arbowedet moeten voldoen. In Nederland vallen ook de publieke sector, inclusief het gevangeniswezen, defensie en politie onder het toezicht door de Arbeidsinspectie. Alleen in de grondstoffenwinning (gas en zout) houdt het Staatstoezicht op de Mijnen toezicht op de Arbeidsomstandigheden- en Arbeidstijdenwet. Verder zijn er samenwerkingsafspraken met de Inspectie Verkeer en Waterstaat en de Voedsel en Warenautoriteit voor delen van het vervoer (zeevaart, luchtvaart, rail en wegtransport) en bij de Horeca.

In 2009 inspecteerde de Arbeidsinspectie 21.386 bedrijven op naleving van de Arbo-, de Arbeidstijden- en de Kernenergiewet. Dat ligt boven de indicator van 20.000 inspecties in de SZW begroting 2009. Verder werden 2.416 arbeidsongevallen onderzocht, waarvan 76 dodelijke en 1358 klachten over arbeidsomstandigheden of werktijden. Dat is meer dan conform het jaarplan 2009 was verwacht. Het aantal meldingen van ongevallen lag in 2009 10 % hoger dan in 2008 en het aantal ontvangen klachten 40 % hoger. Het aantal gemelde dodelijke ongelukken lag gelukkig 13 % lager dan het jaar ervoor.

De Arbeidsinspectie trad in 58 % van de gevallen handhavend op. Dat varieerde van een stimuleringsbrief tot proces-verbaal en de vele juridische instrumenten daartussen.

Dat is een fractie vaker dan in de voorafgaande jaren. Bij hercontroles bleek in 98 % van de gevallen de tekortkomingen opgeheven. Dit percentage is een indicator voor de effectiviteit van de interventies van de Arbeidsinspectie in 2009; dat ligt boven de in de SZW-begroting opgenomen streefwaarde van > 95 %.

Het aantal stilleggingen in verband met acuut gevaar steeg met 6 % van 2.248 in 2008 naar 2.372 in 2009 en het aantal bestuurlijke boetes voor overtreding van de Arbowedet of Arbeidstijdenwet met 37 % van 1.919 in 2008 naar 2.623 boetes in 2009. Het geïnde bedrag steeg van € 9,8 miljoen naar € 13,9 miljoen. Bij dit laatste moet men bedenken dat het beeld vertekend wordt omdat de Arbeidsinspectie erin is geslaagd om in 2009 flink in te lopen op achterstanden bij de boeteoplegging en inning.

Vooral in het tweede deel van 2009 kwam de toetsing van Arbocatalogi door de Arbeidsinspectie voluit op stoom. In een Arbocatalogus geven sociale partners aan hoe in hun sector aan de wettelijke normen voldaan kan worden. Inmiddels valt 49 % van werkend Nederland onder de werkingssfeer van een Arbocatalogus en 158 arbocatalogi zijn voor toetsing aangeboden aan de Arbeidsinspectie. Veel arbocatalogi moeten de komende jaren verder worden uitgebreid omdat ze niet alle relevante risico's van de sector omvatten. De Arbeidsinspectie gebruikt de arbocatalogi als

referentie in haar handhavingsbeleid en ondersteunt de implementatie via haar sectoraanpak.

De vernieuwing en intensivering van de sectoraanpak heeft in 2009 verder vorm gekregen. Verderop kunt u uitvoeriger lezen over de maatwerkacties in de vorm van branchebrochures, specifieke voorlichtingscampagnes en conferenties om naleving in sectoren te ondersteunen.

In de Inspectieraad werken de Rijksinspecties samen om het toezicht te coördineren, de inspectielast voor bedrijven te minimaliseren en de wederzijdse signalering te bevorderen. De kabinetsdoelstelling om de toezichtlasten met 25% te verminderen is gehaald in de domeinen waar de Arbeidsinspectie verantwoordelijk is voor de coördinatie van het toezicht: bouw, hout, metaal en de kleine industrie. De Arbeidsinspectie is er in de domeinen bouw en industrie in 2009 in geslaagd de coördinatie van het inspectiewerk uit te breiden met toezichthoudende diensten van gemeenten. Dat is van belang omdat de gemeenten in veel domeinen een grotere bron van toezichtlast zijn dan de rijksinspecties. Bovendien blijken de gemeenten de Arbeidsinspectie en andere rijksinspecties te kunnen helpen bij het vinden van de potentiële niet-nalevers. Daarmee wordt het risicogeorienteerd inspecteren verder versterkt en komen administratieve en inspectielasten meer gericht daar waar ze nodig zijn.

1.3 Het werkveld Major Hazard Control

Het werkveld omvat ongeveer 450 bedrijven die op grond van het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) aan hoge eisen met betrekking tot veiligheid moeten voldoen en ongeveer 350 bedrijven die in verband met de aanwezigheid van grotere hoeveelheden gevaarlijke stoffen een Aanvullende Risico-Inventarisatie en Evaluatie (ARIE) moeten maken.

In totaal werden 350 BRZO- en ARIE-inspecties uitgevoerd waarbij in 45% van de gevallen werd geïntervenieerd, variërend van een waarschuwing tot een proces-verbaal. Er hebben zich in 2009 twee ernstige incidenten bij BRZO-plichtige bedrijven voorgedaan: één incident leidde tot de dood van 2 medewerkers en één incident tot de dood van één werknemer en verwoesting van de fabriek. Beide incidenten hebben geleid tot een strafrechtelijk onderzoek. Zij waren bij de jaarafsluiting nog niet afgerond. Een derde van het strafrechtelijk onderzoek waar de Arbeidsinspectie in 2008 mee begon is nog niet afgerond en loopt door naar 2010.

In de begroting SZW 2009 wordt als indicator voor veiligheid van de BRZO- en ARIE-bedrijven gehanteerd: drie meldingen van majeure incidenten aan de EU per jaar. In 2009 zijn er feitelijk drie meldingen van incidenten aan de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) gedaan voor doormelding aan de EU.

In 2009 zijn op basis van inspecties naar de naleving van de ATEX-richtlijnen over werken met en bij explosieve atmosferen, informatiebijeenkomsten georganiseerd. De doelgroep van BRZO- en Arie-plichtige bedrijven was zeer goed vertegenwoordigd. Daarnaast is bijzondere aandacht besteed aan de onderwerpen onderhoud en drukapparatuur. Er is een speciaal inspectieproject uitgevoerd in de petrochemische industrie gebaseerd op de lessen van de ramp met BP raffinaderij in Texas in 2005. Er is geïnventariseerd of vergelijkbare situaties in Nederland voorkomen en waar nodig is geïnterveneerd. De resultaten worden in 2010 gepubliceerd.

1.3.1 Samenwerking

Door te investeren in de samenwerking met de collega-toezichthouders zijn de prestaties van de overheid verder verbeterd. De gezamenlijke voorbereiding en uitvoering van inspecties loopt goed en de Arbeidsinspectie levert in 86 % van de inspecties een bijdrage aan de gezamenlijke inspectierapporten binnen de afgesproken termijn van 6 weken. Om ook meer homogeniteit in de handhaving door de verschillende diensten te krijgen, is een proces gestart dat de komende jaren door zal lopen.

In 2009 is een eerste stap gezet op weg naar samenwerking in vier regionale samenwerkingsverbanden. Toezichthouders zijn naast de Arbeidsinspectie als landelijke opererende dienst voor de bescherming van werknemers ook lokale en regionale organisaties van milieubescherming en publieksveiligheid zoals provincie en gemeenten en brandweer. Regionale samenwerking is daarom nodig om tot uniform en goed gecoördineerd werken te komen. In de regio Zuid is men hier mee begonnen en inmiddels breidt deze samenwerking zich uit naar de andere drie delen van het land. De Arbeidsinspectie vindt landelijke uniformiteit en ontwikkeling van één instrumentarium belangrijk en steekt hier veel energie in. Voor de Arbeidsinspectie is de oprichting van een gezamenlijke BRZO-academie in 2009 een mijlpaal.

Onder de paraplu van Vernieuwend Toezicht Chemie is in 2009 begonnen met het bij elkaar brengen van de toezichtsactiviteiten en het BRZO-toezicht.. Er is een eerste inventarisatie gemaakt van de nu nog gescheiden activiteiten gericht op het BRZO-toezicht en het overig toezicht vanuit de gedachte dat er overlap bestaat. Dit ontwikkelproces wordt de komende jaren voortgezet.

1.4 Het werkveld Arbeidsmarktfraude

In 2007 en 2008 constateerde de Arbeidsinspectie een daling van illegale tewerkstelling. In 2009 is er weer enige toename geconstateerd. Er werden 2500 illegaal tewerkgestelde personen aangetroffen tegen 2000 personen een jaar eerder. Bij 17 % van de inspecties werden overtredingen van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) geconstateerd tegen 16 % in 2008.

Actief toezicht op naleving van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) gebeurt gelijktijdig met het toezicht op de Wav. Het aantal boeterapporten voor overtreding van de WML steeg in 2009 van 53 naar ruim 80. Dat betekent dat bij minder dan 1 % van de inspecties onderbetaling ten opzichte van het wettelijk minimumloon werd vastgesteld.

Een pilot met voorlichting over het hoe en waarom van de bestrijding van illegale tewerkstelling en onderbetaling ten opzichte van het minimumloon voorafgaand aan Wav- en WML-inspecties in een oude stadswijk, is in 2009 met succes herhaald in een aantal oude wijken van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

In 2009 deed zich een aantal opvallende fenomenen voor. Zo constateerde de AI dat werkgevers buitenlandse studenten en stagiaires arbeid laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning dan wel in strijd met de bepalingen van de vergunning. Ook werd gesignaleerd dat managers van buitenlandse ondernemingen naar Nederland komen om hier een (neven)vestiging op te richten, maar feitelijk illegale arbeid verrichten in een heel andere functie.

Werktijdkortering en deeltijd-WW waren in 2009 belangrijke maatregelen om de negatieve effecten van de crisis te dempen en herstel sneller mogelijk te maken zodra de economie weer zou aantrekken. UWV controleert op mogelijk misbruik van de deeltijd-WW. De Arbeidsinspectie heeft in 2009 twee onderzoeken verricht naar misbruik van de WTV-regeling en één zaak naar de SIOD doorgeleid voor strafrechtelijk onderzoek.

De Arbeidsinspectie heeft een signalerende rol bij de bestrijding van mensenhandel in de vorm van arbeidsgereleerde uitbuiting. Deze signalen gaan naar de SIOD en vervolgens naar het Expertise Centrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM) van de Dienst Nationale Recherche Informatie, Koninklijke Marechaussee, de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst. Om meer inzicht te krijgen in de mate waarin sprake is van samenloop tussen de activiteiten van de Arbeidsinspectie en het vóórkomen van eventuele uitbuitingssituaties, hebben de Arbeidsinspectie en de SIOD een pilot 'arbeidsgereleerde uitbuiting' opgezet. In dit project wordt een koppeling gemaakt tussen geregistreerde gegevens van de Arbeidsinspectie en gegevens van het EMM. Door een opleiding wordt de alertheid van inspecteurs op mogelijke signalen van uitbuiting en mensenhandel vergroot.

In 2009 zijn er meer boetes aangezegd voor overtreding van de Wav en WML maar bleef de inning van Wav- en WML-boetes ruim € 3 miljoen achter bij de verwachting van € 18 miljoen conform de begroting van 2009. Inning van boetes Wav en WML is altijd moeilijker geweest dan voor overtredingen van de Arbowet en Arbeidstijdenwet. Terugbetalingen van Wav-boetes en betalingsregelingen voor Wav- en WML-boetes leidden in 2009 tot lagere opbrengsten en in een aantal gevallen tot uitstel van betaling. Omdat er veel betalingsregelingen voor de Wav boetes zijn getroffen, betekent dit dat pas op termijn de uitstaande boetebedragen worden geïnd.

1.4.1 Samenwerking

De Arbeidsinspectie heeft samen met de Belastingdienst de campagne "Aan de slag met buitenlandse arbeidskrachten" gevoerd en gaat ook in 2010 door met deze voorlichting.

Op verzoek van de IND heeft de Arbeidsinspectie onderzoek verricht bij bedrijven naar de naleving van de regeling kennismigranten. Bij 27 % van deze inspecties is een overtreding geconstateerd, waarvan 18% betrekking had op de kennismigrantenregeling.

Ook bij onderzoeken naar werkgevers die buitenlandse studenten arbeid lieten verrichten hebben de IND en de Arbeidsinspectie samengewerkt.

De Arbeidsinspectie werkt samen met de SIOD, Belastingdienst, UWV, gemeenten, SVB en de politie in interventieteams. Deze teams controleren of ondernemingen in een bepaalde sector onder meer belasting- en sociale zekerheidswetgeving en arbeidsmarkt wetgeving naleven.

“Samen met sociale partners het arbobewustzijn in bedrijven stimuleren”

2

Het werkveld arbeidsomstandigheden

2.1

Algemeen beeld van de arbeidsomstandigheden

Over het algemeen gaat het goed met de arbeidsomstandigheden in Nederland, maar dat is geen reden om de ogen te sluiten voor alle tekortkomingen die er nog zijn of voor dat deel van het bedrijfsleven dat nog achterblijft in de naleving. Uit de resultaten van de projecten die in 2009 hebben gelopen kan niet worden geconcludeerd dat de economische recessie heeft geleid tot onveilig gedrag van werkgevers en werknemers, maar er zijn wel een aantal indicaties die wijzen op een slechtere naleving in 2009, zoals meer klachten, ongevalsmeldingen en verhoudingsgewijs iets meer interventies, stilleggingen en boetes. Ook andere oorzaken waaronder selectiever inspecteren en verbeterde toegankelijkheid kunnen deze cijfers beïnvloeden. Het handavingspercentage¹ bij de actieve arbo-inspecties in de 44 uitgevoerde en lopende inspectieprojecten is licht opgelopen van 56 % naar 58 %. De contacten met de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers op centraal niveau en in de afzonderlijke sectoren is goed. De aandacht voor goede arbeidsomstandigheden staat bij hen duidelijk op de agenda. Dat blijkt onder meer uit de stevige groei van het aantal arbocatalogi. De activiteiten en de inspectieprojecten van de Arbeidsinspectie richten zich – gebaseerd op risicoanalyse – zoveel mogelijk op de branches en de bedrijven waar sprake is van hoge risico's en (te) lage naleving. Het beeld dat daaruit ontstaat en dat wordt weergegeven in de afzonderlijke rapportages over de inspectieresultaten in deze sectoren en uit het handavingspercentage, is om die reden minder gunstig dan het algemene beeld. In de monitor 'arbo in bedrijf' wordt een meer representatief beeld neergezet.

¹ Het percentage bedrijven, waar bij inspecties 1 of meer overtredingen worden geconstateerd, waarna een handavingsinstrument wordt ingezet.

2.1.1 Risicoanalyse

De Arbeidsinspectie richt zich zoveel mogelijk op branches en bedrijven waar op basis van risicoanalyse wordt verwacht dat zich daar de grootste arbeidsrisico's voordoen. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het Arbeidsinspectie Risicomodel Arbeidsomstandigheden (AIRA). AIRA is een expertmodel, waarbij beredeneerde schattingen zijn gemaakt over de omvang van de risicopopulatie in de sectoren.

Met behulp van de analyse op basis van AIRA – aangevuld met ervaringen uit inspecties en monitoring, opvattingen van beleidsmakers en van de sociale partners – stelt de Arbeidsinspectie het inspectieprogramma op. Dat bevat een mix van te inspecteren branches en inspectieonderwerpen. Het programma en de daarop gebaseerde planning van de inspecties legt de Arbeidsinspectie vervolgens voor aan de Minister, die deze vaststelt.

Samen met de beleidsdirectie van het Ministerie van SZW zijn voor het arbeidsomstandighedenterrein kernbepalingen benoemd waar de handhaving zich primair op zal richten. Dit gebeurt in het kader van de systematiek van het model “programmatisch handhaven”.

In 2009 is een begin gemaakt met de toepassing van nalevingsgegevens voor de risico-inschatting. Dat gebeurt door de waarnemingen in de monitor Arbo in bedrijf (op basis van 2800 bedrijfbezoeken) te voorzien van inspecteursoordelen over de mate van naleving. Daarmee kunnen de inschattingen over de aanwezige potentiële risico's binnen de afzonderlijke sectoren worden verbeterd. Voor het gehele beeld over alle risicosectoren zijn de resultaten van de monitor in 2010 en 2011 nog nodig. Naast de selectie van prioritaire sectoren en branches is in 2009 geëxperimenteerd met een selectiemodel voor de afzonderlijke bedrijven. Vanaf 2010 wordt – onder de noemer van het STA-model (selectief toezichtmodel AI) – zoveel mogelijk bij alle inspecties door de inspecteur een oordeel gegeven of het bedrijf snel, minder snel of niet in een volgende selectie voor een inspectieproject moet worden opgenomen.

Vanuit de risicoanalyse zijn de volgende risico's de afgelopen jaren als belangrijkste risico's geselecteerd.

Top 5 van door de Arbeidsinspectie benoemde arborisico's (en prioriteiten)

- Gevaarlijke stoffen
- Fysieke overbelasting
- Gevaarlijke machines & transportmiddelen
- Omvallende en vallende voorwerpen/ valgevaar
- Psychische overbelasting/ werkdruk/ agressie en geweld

Voor afzonderlijke sectoren (Landbouw, Industrie, Bouw, Vervoer, Handel, Zakelijke Dienstverlening, Zorg, Onderwijs, Openbaar Bestuur etc.) zijn deze aangescherpt of aangevuld met de specifieke risico's voor deze sectoren.

2.1.2 Monitoren

De Arbeidsinspectie voert jaarlijks de monitor 'Arbo in bedrijf' uit. Deze monitor wordt uitgevoerd in gezamenlijke opdracht van de directie Gezond en Veilig Werken (G&VW) van het ministerie van SZW en de Arbeidsinspectie zelf en wordt gebruikt als input voor de SZW Arbobalans. In 2009 is het rapport 'Arbo in bedrijf 2008' door de Arbeidsinspectie uitgegeven. De belangrijkste doelen van deze monitor waren het verkrijgen van (beter) inzicht in:

- de stand van zaken en de ontwikkelingen op het gebied van arbeidsomstandigheden;
- de mate waarin bedrijven voldoen aan een aantal verplichtingen uit de Arbowet;
- de arbeidsrisico's die zich voordoen bij bedrijven.

Een nieuwe doelstelling is het in kaart brengen van de mate van naleving van de Arbowet door de bedrijven.

Om deze doelen te bereiken, is in 2008 een gestratificeerde steekproef van 2072 bedrijven bezocht. Bij deze monitorbezoeken is uitsluitend gehandhaafd als de inspecteur ernstige overtredingen zag. Daarvan is sprake bij werkzaamheden die ernstig gevaar voor personen kunnen opleveren.

2.1.3 Sectoraanpak

De Arbeidsinspectie speelt in op de grotere rol van de sociale partners bij het invullen van de maatregelen die bedrijven kunnen nemen om aan de wettelijke norm te voldoen. Dat doet ze met een vernieuwde sectoraanpak, met arbobranchebrochures en met het 'nieuwe inspecteren'.

Vanuit de analyse van risico's en naleving zijn achttien sectoren als 'prioritair' aangewezen.

In die sectoren wordt gedurende een aantal jaren een strategie gevoerd, waarin verschillende instrumenten worden ingezet om de naleving te verbeteren en de zelfwerkzaamheid op arbogebied bij de bedrijven en de instituten in de branches te bevorderen.

Met de sectoraanpak wordt tevens ingespeeld op de acties van sociale partners zelf in deze sectoren en branches. Naar de mate waarin deze actief bezig zijn met een betere naleving van de wettelijke regels, zal de AI meer terughoudend zijn met inspecties. Bij inspectieprojecten zet de AI arbobranchebrochures in. Dit is een vorm van nalevingsvoorlichting, waarbij de belangrijkste risico's en wettelijke doelen in een sector of branche worden aangegeven. Daarmee wordt de aandacht gericht op datgene dat essentieel is voor de naleving in die branche of sector.

Eind 2009 waren er 36 van dergelijke brochures beschikbaar en 10 in verschillende stadia van voorbereiding².

De eerste resultaten laten zien dat de sectoraanpak aanslaat.

2.1.4 Arbocatalogi

Sinds begin 2007 zijn 160 arbocatalogi voor toetsing aangeboden aan de Arbeidsinspectie waarvan er 158 geheel of gedeeltelijk zijn goedgekeurd. Ongeveer de helft van deze catalogi is afkomstig van bedrijven en instellingen in de Dienstverlenende sector. Een kwart van de catalogi is afkomstig van branches in de Industrie en eveneens een kwart is afkomstig van de Bouw en de Landbouw. De Arbeidsinspectie heeft deze arbocatalogi marginaal getoetst, en heeft daarbij bekeken of:

- het werkgebied van de catalogus duidelijk beschreven is;
- of de catalogus wordt aangeboden namens zowel werkgevers als werknemers;
- of de catalogus beschikbaar is voor de betreffende werknemers en werkgevers;
- of catalogus ook actief onder de aandacht wordt gebracht in de branche;
- of de maatregelen die in de catalogus beschreven zijn niet strijdig zijn met regelgeving.

Vrijwel alle arbocatalogi zijn geheel of gedeeltelijk goedgekeurd. Dat ging niet in alle gevallen zonder slag of stoot. Medewerkers van de Arbeidsinspectie hebben regelmatig contact en overleg gehad met indieners van catalogi om toe te lichten wat de bedoeling van een arbocatalogus is. Dit heeft tot resultaat gehad dat in de meeste gevallen de catalogus goedgekeurd kon worden, soms niet in zijn geheel, maar wel op onderdelen. Het aantal aangeboden catalogi is in de laatste maanden van 2009 fors toegenomen tot 160 voor 133 sectoren, die voor een deel nog moesten worden goedgekeurd. Hiermee valt eind 2009 ongeveer 49% van werkend Nederland onder de werkingssfeer van een arbocatalogus. De echte slag zal echter moeten worden gemaakt in de implementatietrajecten die volgen ná de goedkeuring van de arbocatalogi. De verwachting is dat de Arbeidsinspectie terughoudender kan zijn met actieve inspecties als blijkt dat catalogi ook daadwerkelijk worden opgepakt in de bedrijven en betekenis hebben voor de arbeidsomstandigheden op de werkvloer.

Een voorbeeld van een goede ontwikkeling: in 2009 heeft de Arbeidsinspectie in garagebedrijven geïnspecteerd op de beheersing van blootstelling aan DME (Dieselmotoremissie), een kankerverwekkende stof. In deze branche is in december 2008 een arbocatalogus van kracht geworden waarin dit onderwerp is opgenomen. In de catalogus is beschreven in welke situaties en op welke wijze maatregelen

genomen moeten worden om blootstelling aan DME te beheersen. De inspecties zijn gestart op 1 januari 2009 en op 31 december afgerond. De voorlopige resultaten laten zien dat het aantal overtredingen op het gebied van DME gedurende de looptijd van het project sterk is afgenomen. Een afname die mede is beïnvloed door deze arbocatalogus. Ook bij de inspectieprojecten in 2010 zullen de catalogi meegenomen worden als referentiekader voor de handhaving bij inspecties.

Een aandachtspunt is wel dat veel van de aangemelde en getoetste arbocatalogi niet alle relevante risico's beschrijven. Dat zal in de komende jaren verder moeten worden ingevuld door de sociale partners in de branches.

2.1.5 Handhaving en het nieuwe inspecteren

Het Nieuwe Inspecteren is inmiddels de reguliere werkwijze voor de Arbeidsinspectie geworden. Het motto is "Hard waar het moet, zacht waar het kan." De inspecteur maakt de afweging of hij wel of niet een handhavinginstrument gaat inzetten en zo ja, welke. Daarbij neemt de inspecteur de vraag "hoe krijg ik de werkgever het beste in beweging?" in de afweging mee. In het afgelopen jaar hebben er drie Resultaat-verkenningen plaatsgevonden: in de Industrie (sector Papier & Karton), de Bouw (sector Dakdekkers) en de Dienstverlening (Beveiligingsbranche). In deze Resultaat-verkenningen is aan de geïnspecteerde bedrijven gevraagd hoe zij de inspectie ervaren hebben en of de inspectie hen heeft aangezet tot veranderingen op arbogebied. De uitkomsten van de drie Resultaatverkenningen waren zonder uitzondering positief over de kwaliteit van de inspecties. Op sectorniveau laten de resultaten zien dat bedrijven tevreden tot zeer tevreden zijn over de kwaliteit van de inspecties van de Arbeidsinspectie. Bedrijven vinden dat de inspectie het bedrijf direct iets oplevert in termen van nieuwe inzichten, concrete aangrijpingspunten en stimulansen om extra maatregelen te nemen. Gemiddeld negen van de tien bedrijven ervaren de inspectie niet als storend. Het is opvallend, dat er tussen bedrijven waar wel en waar niet is gehandhaafd, niet zoveel verschil is in het (totaal)oordeel over de inspectie. Uit één van de Resultaatverkenningen (sector Papier & Karton) kwam zelfs naar voren dat overtreders vaker tot het (totaal)oordeel goed (bijna driekwart) komen dan niet-overtreders (bijna helft). Eind 2009 is er – in het kader van de Inspectieraad – een onderzoek uitgevoerd naar de 'klantentevredenheid' bij bedrijven over de arbo-inspecties, onderzoeken van bedrijfsongevallen en monitorbezoeken. De resultaten daarvan komen in 2010 beschikbaar.

2.1.6 Toezichtlast en samenwerking met andere toezichthouders in Nederland

De Arbeidsinspectie is, in het kader van het overheidsproject "vernieuwend toezicht", actief betrokken bij een aantal inspectiedomeinen in de samenwerkingsprojecten met andere toezichthouders.

² De arbobrochures zijn gepubliceerd op en te downloaden van de website van de AI: www.arbeidsinspectie.nl en te bestellen via Postbus 51: www.postbus51.nl.

In veel sectoren is sprake van afstemming met andere rijksinspectiediensten. In de sectoren industrie en bouw is de Arbeidsinspectie in vergelijking met de andere rijksinspectiediensten verreweg het meest aanwezig. De inspectielast voor bedrijven komt daar meer van de lagere overheden, vooral van de gemeenten.

Om die reden heeft de Arbeidsinspectie in 2009 als vervolg op 2008 het initiatief genomen om met tien nieuwe gemeenten samenwerking in gang te zetten en de selectiviteit van de te inspecteren bedrijven te verhogen. Het betreft vooral een aantal grotere gemeenten. Met een aantal gemeenten is ervaring opgedaan met samenwerking met betrekking tot het uitwisselen van relevante informatie en signalen. In een aantal inspectieprojecten worden achterblijvende bedrijven in de bouw en industrie gezamenlijk door de Arbeidsinspectie en de gemeentelijke inspecties geïnspecteerd. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan betere naleving, hogere selectiviteit van inspecties en relatief minder toezichtlast voor de goed functionerende bedrijven. Eind 2009 is ten behoeve van de samenwerking met gemeenten een compacte oog- en oorlijst voor de bouw en industrie tot stand gekomen. Via een korte introductie door een arbeidsinspecteur aan de gemeentelijke Bouw- en Milieuspecteurs zijn deze inspecteurs in staat om een aantal ernstige gevaren te signaleren, aan de orde te stellen bij een werkgever en door te geven aan de centrale intake van de Arbeidsinspectie.

In 2009 heeft de Arbeidsinspectie als eerste deelgenomen aan een pilot Generiek Digitaal Dossier Bedrijven (GDDB) om een aantal digitale inspectiegegevens beschikbaar te stellen voor andere inspectiediensten. Het GDDB is een voorziening waarmee inspectiediensten onderling gegevens uitwisselen over inspecties en handhaving bij bedrijven en instellingen. De ervaringen die met de pilot opgedaan zijn, vormen input voor de verdere implementatie in 2010. Aan de hand van de gegevens in het GDDB kan vervolgens een goede inschatting worden gemaakt welke bedrijven wel en welke juist niet een inspectie nodig hebben. Dat sluit aan bij het hiervoor onder risicoanalyse gemelde STA-model dat binnen de Arbeidsinspectie wordt toegepast.

Het kabinetsbeleid is gericht op het terugbrengen van de toezichtlast voor bedrijven met 25 %. Ook de Arbeidsinspectie heeft haar bijdrage aan de vermindering geleverd. Via inspectielastmetingen is nagegaan hoe de feitelijke toezichtlast in een toezichtsdomein is opgebouwd (welke toezichthouders, hoeveel inspecties, tijdsbeslag, etc.). Ook wordt daarbij gevraagd naar de 'beleving' van die last door de bedrijven. Over het algemeen zijn de resultaten voor de Arbeidsinspectie positief: toezichtgenieters ervaren de feitelijke toezichtlast niet als problematisch. Niet alleen vanwege de (relatief) beperkte omvang, maar ook vanwege de deskundigheid van de inspecteurs.

In de domeinen metaal, papier en karton, chemie, vleesketen, recreatie, landbouw, ziekenhuizen, zorg,

wegvervoer, Schiphol, vervoer over water (zeevaart en binnenvaart), kinderopvang en afvalsector zijn inmiddels toezichtlastmetingen uitgevoerd en beschikbaar. Bij al deze domeinen is de AI betrokken. Voor de bouw werd een toezichtlastmeting niet nodig geacht omdat evident was dat de 25 % reductie hier was gehaald. Er werd zelfs door onder toezichtgestelde bedrijven gepleit voor meer inspecties om de "free riders" aan te pakken.

Voor de domeinen waar de Arbeidsinspectie verantwoordelijk is voor de vermindering van de toezichtlasten (bouw, hout, metaal en de kleine industrie) is de doelstelling om de toezichtlasten van de AI met 25 % te verminderen gehaald. Daar de Arbeidsinspectie in deze domeinen vrijwel de enige rijksinspectie is, valt voor de Arbeidsinspectie het domein samen met de daarop betrekking hebbende prioritaire sectoren. Dit betekent dat de Arbeidsinspectie in 2009 is begonnen om de doelstellingen van vernieuwing toezicht in de sectoraanpak op te nemen. Dit houdt in dat in het sectoroverleg met de sociale partners naast de verbetering van de naleving, ook de doelstellingen van vernieuwing toezicht – minder en beter toezicht – aan de orde zullen komen.

In de horeca zijn toezichthoudende taken op arbeidsomstandigheden en arbeidstijden van de Arbeidsinspectie deels overgedragen aan de Voedsel- en Warenautoriteit. Daartegenover staat dat de Arbeidsinspectie in een aantal sectoren in de bouw en industrie voor de VWA toezicht houdt op de naleving van het rookverbod op de werkplek. Op basis van de resultaten van de rookmonitors zorgt de VWA voor handhaving van de Tabakswet.

Per 1 januari 2010 wordt de taakoverdracht op het gebied van het arbeidstijdenbesluit in het vervoer naar de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IWW) gerealiseerd.

De taakoverdracht van de Arbeidsinspectie aan het Staatstoezicht op de Mijnen met betrekking tot de handhaving van de Arboretgeving in de Mijnbouw (onshore en offshore) verloopt al enige jaren tot grote tevredenheid. In de verslaglegging van de diverse inspectieprojecten waarin dit speelt wordt inhoudelijk op de overgedragen taken ingegaan.

Samenwerking door informatie-uitwisseling en afstemming met andere inspectiediensten van inspectie-activiteiten binnen de aangewezen domeinen, maar ook daarbuiten, is nu een geregelde zaak. Mogelijke overdracht van taken op een paar terreinen (binnenvaart, landbouw) wordt onderzocht. In elk geval zal een signalerende functie aan de orde zijn, waarna de Arbeidsinspectie zonodig de handhaving op het eigen terrein overneemt. In enkele andere gevallen is er sprake van een gezamenlijke risicoanalyse en/of inspectieplanning (o.a. horeca, recreatie, ziekenhuizen, Schiphol).

2.1.7 Samenwerking met andere toezichthouders in Europa

De Arbeidsinspectie werkt in Europa samen met de collega arbeidsinspecties. Ze doet dat in het Senior Labour Inspectors Committee (SLIC). SLIC is een officieel advies- en coördinatie-orgaan van de hoofden van de Europese Arbeidsinspecties. Ze kent een aantal werkgroepen over zaken waarover afstemming wenselijk is zoals toxische stoffen, machineveiligheid en handhaving. Verder organiseert SLIC kennisuitwisseling tussen Arbeidsinspecties via een besloten internetprogramma.

Twee maal per jaar komt de SLIC bijeen. Naast de algemene vergadering is er een zogenoemde thematische dag. Aan de thematische dag in Praag over preventie van ongevallen en aan de thematische dag in Stockholm over psychosociale arbeidsbelasting, werden door Nederland bijdragen geleverd.

SLIC organiseert jaarlijks een gezamenlijke Europese inspectiecampagne. In 2009 vond in Wroclaw in Polen het afsluitend symposium plaats over de campagnes gericht op het terugdringen van fysieke belasting, dat in 2007 door de Nederlandse Arbeidsinspectie en in 2008 door de Poolse Arbeidsinspectie werd geleid. In Wroclaw werden door Poolse en Nederlandse vertegenwoordigers alle resultaten gepresenteerd. In 2009 en 2010 vindt een campagne plaats met voorlichting en inspecties over de blootstelling aan chemische stoffen in het MKB. De voorbereiding vond plaats in 2009, de uitvoering in 2010.

SLIC kent verder een programma voor het wederzijds evalueren van Arbeidsinspecties. In 2009 heeft een Nederlandse vertegenwoordiger deelgenomen aan een pre-accessie audit van Kroatië.

SLIC kent ook een uitwisselingsprogramma voor inspecteurs. In dat kader heeft een inspecteur uit Denemarken in 2009 een studiebezoek gebracht m.b.t. toezicht op psychosociale arbeidsbelasting.

Buitenlandse delegaties werden ontvangen uit het Verenigd Koninkrijk, België, Zweden, Australië en Indonesië. Voor de laatstgenoemde delegatie werd een studieweek opgezet, met bezoeken aan bedrijven en gesprekken met vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties. De afgelopen jaren is veel onrust ontstaan over de aanwezigheid van schadelijke gassen in containers. Om de discussie hierover in Europa op de kaart te zetten is in Rotterdam een internationaal symposium georganiseerd. Tijdens dit symposium werden onderzoeksresultaten gepresenteerd en locaties bezocht waar containers worden geopend. Ook de Europese Commissie was vertegenwoordigd.

Daarnaast is eveneens in Rotterdam met collega-inspecteurs in de havens van de buurlanden België en Duitsland van gedachten gewisseld over het toezicht op de arbeidsomstandigheden in havens.

2.2

Resultaten sectoraanpak en actieve inspecties

Iets meer dan de helft van de inspectiecapaciteit van de Arbeidsinspectie wordt ingezet op actieve inspectieprojecten gericht op branches of specifieke thema's. In bijlage 4 bij dit jaarverslag, die op www.arbeidsinspectie.nl te vinden is, treft u een gedetailleerde weergave aan van de activiteiten en resultaten in de afzonderlijke sectoren. Van afzonderlijke inspectieprojecten treft u op de website www.arbeidsinspectie.nl de volledige projectverslagen aan.

2.2.1 Sectorresultaten

Bij de aanpak in deze prioritaire sectoren wordt gekeken naar de specifieke risico's, die zich in deze sectoren voordoen en in welke subsectoren en branches dat het geval is. Er wordt ook gekeken naar de mate van naleving op de belangrijkste risico's en wat de achterliggende redenen van niet-naleving zijn.

Van belang voor de inzet van de Arbeidsinspectie is ook wat de brancheorganisaties doen: is er een arbocatalogus en bevat deze alle relevante risico's?

Naast de keuze voor inspectieprojecten – die in 2009 in vrijwel alle prioritaire sectoren hebben plaatsgevonden – en het overleg met de sociale partners en brancheorganisaties worden andere instrumenten ingezet om de naleving van de wetgeving te stimuleren. Dat kan gaan om de eerder genoemde branchebrochures, die aan alle bedrijven in een branche zijn gestuurd, specifieke voorlichtingsacties, maatwerkvoorlichting of conferenties.

Een greep uit de uitgevoerde activiteiten:

- Campagne reddingsvesten binnenvaart
- Internationaal Congres over gevaarlijke stoffen in importcontainers
- Week van de veilige haven
- Convenant lading
- Convenant inspecties Zeeschepen
- Brochure werk- en rusttijden artsassistenten
- Protocol over uitwisseling van informatie over asbest met certificerende instellingen
- Congres over veiligheid heftrucks

Tijdens de voorbereiding van het congres over heftrucks is door de Arbeidsinspectie een "Battle of Concepts" uitgeschreven. De vraag van de "Battle" luidde: Bedenk een manier om het aanrijden van personen door vorkheftrucks te voorkomen. Er waren 96 inzendingen van studenten en young professionals, waaronder een aantal waardevolle.

De activiteiten van de Arbeidsinspectie dragen bij aan de resultaten, die door sociale partners en brancheorganisaties worden geboekt.

Voorbeelden daarvan zijn:

- Veiligheidsprotocol zuurstofloze koelcellen fruitteelt
- Cultuurcampagne in de metaal
- Plan van aanpak werktijden artsassistenten
- Sectorgerichte aanpak van agressie en geweld in de zorg
- Arbocatalogi in veel sectoren
- Voorlichting en advies actie van het Arbohoutteam van de FNV
- Oprichting door bedrijfsleven en vakbeweging van het deskundigenplatform importcontainers
- Campagne "Blij met stofvrij"

Tabel 2.2 Uitgevoerde en lopende inspectieprojecten in prioritaire sectoren

Sector/branche	Uitgevoerd inspectieproject
Bouwnijverheid	<ul style="list-style-type: none"> • Glazenwassersbranche • Afbouwsector • Steiger- en bekistingsbouw • Wegenbouw • Funderingsbranche • Bestratingsbranche.
Bouwmateriaalindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwmateriaal
Hout-, timmer- en meubelindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Hout-, timmer- en meubelindustrie
Agrarische sectoren	<ul style="list-style-type: none"> • Hoveniers • Fruitteelt
Aardolie, Chemie, Kunststof en Rubber	<ul style="list-style-type: none"> • Chemie in beeld
Metaal	<ul style="list-style-type: none"> • Metaalelectro • Scheepsbouw en reparaties • Tankschepen
Vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Systeeminspecties havens • ATB-Vervoer
Mobiliteitssector (garages)	<ul style="list-style-type: none"> • Garages en werkplaatsen • Autowasserijen en poetsbedrijven
Detailhandel	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen en jeugdigen • Bijbanen
Gezondheidszorg	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitaire diensten • Dierenartspraktijken
Sociale Werkvoorziening	
Schoonmaak	
Voedings- en genotmiddelenindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Koek en snoep • Slachterijen en vleesverwerkende bedrijven • Diervoeder en meel
Openbaar bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Politiediensten • Duikarbeid
Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Speciaal onderwijs
Horeca/Recreatie	<ul style="list-style-type: none"> • Discotheken

Sector/branche	Uitgevoerd inspectieproject
Papier-, Karton en Grafische verwerking	
Afval en milieudienstverlening	• Afvalinzameling

Daarnaast hebben projecten plaatsgevonden met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- Reach (registratieplicht stoffen)
- Interne transportveiligheid en magazijnveiligheid
- Uitzendkrachten
- Toezicht Kernenergiewet
- Gegaste containers
- Asbestverwijdering

2.2.2 Inspectieresultaten

In 2009 zijn 44 inspectieprojecten op het terrein van de arbeidsomstandigheden uitgevoerd. Enkele daarvan lopen nog door in 2010. In totaal heeft de Arbeidsinspectie daarbij 21.386 bedrijven³ geïnspecteerd en is de dienst in 58 % van de gevallen handhavend opgetreden. Het percentage overtredingen dat de Arbeidsinspectie tijdens haar controles constateert ligt de laatste jaren redelijk stabiel rond de 56 %. Dit is vrij hoog en daarin komt tot uiting dat de Arbeidsinspectie zich zo goed mogelijk concentreert op sectoren en bedrijven met hoge arbeidsrisico's en slechte naleving. Verder blijkt dat overtredingen bij vervolgebzoeken steeds vaker zijn opgeheven. In 2009 geldt dat op voor 98 % van de bedrijven, waar bij het eerste inspectiebezoek een handhavingsinstrument moest worden ingezet. In maar 2 % van de gevallen moest na hercontrole een vervolginventie (meestal een bestuurlijke boete) worden toegepast. Dat duidt er op dat het optreden van inspecteurs in bedrijven effectief is en leidt tot betere naleving.

Tabel 2.3 Overzicht van in 2009 afgesloten actieve zaken (inclusief ATW en KEW)

Aantallen afgesloten actieve zaken		Handhavings %
Totaal aantal zaken (Arbowet, ATW, KEW)	21.386	58%
Waarvan in:		
• bedrijven met meer dan 100 werknemers	3.092	58%
• bedrijven met 10-100 werknemers	9.749	59%
• bedrijven met 1-10 werknemers	8.091	56%
• onbekend	454	62%
Totaal Arbo/ATW inspecties 2008	20.012	56%
Totaal Arbo/ATW inspecties 2007	19.579	56%

³ Dit aantal is exclusief de onderzoeken naar aanleiding van ongevallen en klachten en inclusief de inspecties en bezoeken naar aanleiding van de Monitor Arbo in Bedrijf

Tabel 2.4 Overzicht bestuurlijke boetes in 2009⁴

Wet	Aantal verzonden boetebeschikkingen	Opgelegd boetebedrag
Arbeidsomstandighedenwet	2.340 ⁴	13.328.762
waarvan aan werknemers	86	9.718
Arbeidstijdenwet	283	521.639
Totaal 2009	2.623	13.850.401
Totaal 2008	1.919	9.827.020
Totaal 2007	2.055	6.791.145

Het aantal opgelegde boetes (Arbo en ATW) is flink gestegen; van 1919 naar 2623. Dit komt doordat de achterstand die de afgelopen jaren was ontstaan bij arboboetebeschikkingen voor een groot gedeelte is weggewerkt. In 2009 zijn er 1821 arboboeterapporten door inspecteurs opge maakt en zijn 2340 arboboeterapporten afgehandeld. In 2008 zijn er 1770 boetebeschikkingen opgelegd. Voor 2010 is de prognose voor arbeidsomstandigheden weer rond het aantal van 1800 .

Naast de bestuurlijke boetes die worden opgelegd, wordt gebruik gemaakt van de volgende handhavingsinstrumenten:

- de stimuleringsbrief;
- de waarschuwing;
- de eis;
- de stillegging;
- het proces-verbaal.

⁴ waarvan 5% (= 125 stuks) zonder boete.

Stillegging wordt toegepast bij direct en ernstig gevaar voor personen. In 2009 was dat in 2262 situaties noodzakelijk waarbij in veel gevallen sprake was van valgevaar op bouwwerken.

Tabel 2.5 Stilleggingen (al dan niet in combinatie met boete of proces-verbaal)

Aard van de gevaarlijke (opgeheven) situatie	Percentage van het totaal 2007	Percentage van het totaal 2008	Percentage van het totaal 2009
Inrichting arbeidsplaatsen (inclusief valgevaar)	43%	46%	39%
Arbeidsmiddelen en specifieke werkzaamheden	28%	28%	35%
Gevaarlijke stoffen en biologische agentia	21%	19%	18%
Overige (Fysieke belasting, RI&E, Werk en Rusttijden)	7%	7%	8%
Totaal N=100%	1969	2248	2372

2.3. Onderzoeken van arbeidsongevallen en klachten

Bijna de helft van de inspectiecapaciteit van de Arbeidsinspectie wordt jaarlijks ingezet op signalen en meldingen. Meldingen van (ernstige) bedrijfsongevallen en klachten en tips over misstanden en tekortkomingen in de arbeidsomstandigheden behoren tot de meest belangrijke signalen.

Onderzoeken van ongevallen

In 2009 zijn in totaal 3802 ongevallen bij de Arbeidsinspectie gemeld (3494 in 2008). Het aantal door de Arbeidsinspectie afgesloten onderzochte ongevallen was 2416 (2279 in 2008). Dit zijn allemaal meldingsplichtige ongevallen. Naar aanleiding van de onderzoeksbevindingen is in 2009 in totaal 1156 keer een zwaar handhavingsinstrument ingezet, zoals boetes en stilleggingen.

Tabel 2.6 Aantal gemelde en onderzochte ongevallen

	2007	2008	2009
Gemeld aantal ongevallen	3558	3494	3802
Onderzocht aantal ongevallen	2296	2279	2416
Gemelde ongevallen met dodelijke slachtoffers	101	92	80
Onderzochte ongevallen met dodelijke slachtoffers	85	91	76

Voor de toename van het aantal meldingen van ongevallen, terwijl er sprake is van een teruggang in de economische bedrijvigheid, is nog geen verklaring beschikbaar. Verheugend is het lagere aantal meldingen van arbeidsongevallen met dodelijke slachtoffers. Verkeerslachtoffers op de openbare weg blijven buiten beschouwing.

De analyse van de ernstige ongevallen die zijn afgesloten in 2008⁵ laten het volgende beeld zien:

evenals in de afgelopen jaren vinden naar verhouding de meeste ernstige ongevallen plaats in de sector bouwnijverheid. 23 % van de ernstige ongevallen vinden plaats in de bouw, terwijl slechts 5 % van betaalde banen in deze sector te vinden zijn. De kans op een ernstig ongeval in de bouw is dan ook 4,6 keer hoger dan de gemiddelde kans in alle sectoren. In de industrie is de kans op een ernstig ongeval 2,6 keer hoger dan gemiddeld. In de sector vervoer is de kans op een ernstig ongeval 1,7 keer hoger dan gemiddeld.

De meeste ongevallen gebeuren met ladders en trappen, hef- en pallettrucks, steigers en bordessen, overige transportmiddelen, hijs- en hefwerktuigen en metaal- en houtbewerkingmachines.

Wat betreft de dodelijke ongevallen die zijn onderzocht in 2008 zijn bouwnijverheid, landbouw en vervoer de meest gevaarlijke sectoren.

Net als in voorgaande jaren vinden naar verhouding de meeste dodelijke ongevallen plaats in de sector *bouwnijverheid*. 33 % van de dodelijke ongevallen vinden plaats in de bouw, terwijl slechts 5 % van betaalde banen in deze sector te vinden zijn. De kans op een dodelijk ongeval in de bouw is dan ook 6,6 keer hoger dan de gemiddelde kans voor alle sectoren. In de *landbouw* is de kans op een dodelijk ongeval 2,5 keer hoger dan gemiddeld. De derde meest gevaarlijke sector is het vervoer waarbij de kans op een dodelijk ongeval 2,3 keer hoger dan gemiddeld is.

⁵ Nadere analyse van ongevallen geschiedt vanwege onderzoekstechnische redenen pas in het jaar nadat de ongevalsonderzoeken zijn afgesloten.

Casus

Op woensdag 7 oktober 2009 heeft in de voorpiek van een duwbak in de haven van Stein (lb) een explosie plaats gevonden. Op het moment van de explosie was een Poolse werknemer in de voorpiek bezig met verfspuitwerkzaamheden aan de wanden. Het slachtoffer werd met ernstige derde graads brandwonden opgenomen in het ziekenhuis. Daar is het slachtoffer aan zijn verwondingen op 10 november 2009 overleden.

De verfspuitwerkzaamheden vonden plaats met een mengsel van de verf vermengd met thinner. Het slachtoffer heeft toen vermoedelijk tegen de bouwlamp gestoten met als gevolg dat deze op de vloer in de voorpiek is gevallen. Er ontstond over de hele vloer in de voorpiek een grote (steek)vlam met direct daarna een hevige explosie. De Poolse werknemers waren: niet geïnstrueerd over de risico's bij het verfspuiten in de voorpiek, niet geïnstrueerd over de mengverhouding verf met thinner en niet op de hoogte van de inhoud van de veiligheidsinformatiebladen van de thinner en de verf. Er is proces-verbaal opgemaakt.

Onderzoeken van klachten van werknemers

In 2009 zijn 2.828 klachten bij de AI gemeld (in 2008 waren dat er 2010), waarvan er 1.358 zijn onderzocht (in 2008 waren dat er 969).

Tabel 2.7 Aantal gemelde en onderzochte klachten

	2007	2008	2009
Gemelde aantal klachten	2149	2010	2828
Onderzochte aantal klachten	1178	969	1358

Uit de tabel blijkt dat het aantal gemelde en onderzochte klachten in 2009 ten opzichte van 2008 flink is toegenomen. Het niveau in 2009 beweegt zich wel rond het langjarig gemiddelde.

De helft van het aantal gemelde klachten wordt niet onderzocht. Bij de niet onderzochte meldingen gaat het om zaken die niet op het terrein van de Arbeidsinspectie liggen of in overleg met de melder op een andere manier zijn afgehandeld, bijvoorbeeld via het verstrekken van informatie aan de melder.

Opvallend is dat uit de onderzoeksbevindingen blijkt dat in totaal in 301 gevallen een 'zwaar' handhavingsinstrument ingezet, zoals boetes en stilleggingen. In 2008 waren dat er 197. In de overige gevallen kon het op een andere manier worden afgedaan (stimulering of waarschuwing).

Casus

Op zaterdag 22 augustus 2009 ontaardt het Dancefestival "Veronica sunset Grooves" op het strand van Hoek van Holland in een geweldsuitbarsting richting de politie.. Agenten werden zodanig door hooligans bedreigd dat zij zich met getrokken wapen en schietend terug moesten trekken in de duinen naast het terrein.

In september wendt de Nederlandse Politiebond zich tot de Arbeidsinspectie met vragen over een aantal aspecten van het agressie- en geweldbeleid bij het korps Rotterdam-Rijnmond:

- het functioneren van het communicatiesysteem/C2000 die avond;
- de aanwezigheid van voldoende verlichting rond het festivalterrein;
- de consequenties die de wisselende bezoekersaantallen in het voorbereidingsproces hebben gehad voor de bezetting die avond.

Aangezien er meerdere onderzoeken liepen werd met instemming van zowel de politiebond, werkgever, ondernemingsraad en het onderzoeksinstituut (C.O.T.) besloten om de bevindingen van het door burgemeester gelaste onafhankelijke C.O.T.-onderzoek af te wachten. De bevindingen uit het C.O.T.-rapport en het eigenstandige onderzoek naar de (nood)verlichting wezen vervolgens uit dat het agressie- en geweldbeleid van het korps Rotterdam-Rijnmond op onderdelen moet worden verbeterd.

De Arbeidsinspectie volgt dit verbeteringsproces de komende tijd vanwege het grote belang voor de veiligheid van politiepersoneel en derden en omdat de complexiteit van de maatregelen groot is. De aanpak is met de werkgever, de ondernemingsraad van het korps en de klager, de Nederlandse Politiebond, afgestemd.

2.4 Specifieke thema's

2.4.1 Asbestverwijdering

In 2009 zijn voor het onderwerp asbest en de daaraan verbonden grote risico's de volgende belangrijke stappen gezet:

- Er is een selectie gemaakt van 49 bedrijven die min of meer stelselmatig de regelgeving overtreden.
- Met de certificerende instellingen is een protocol opgesteld om informatie uit te wisselen.
- De Arbeidsinspectie heeft een webportaal geopend waarnaar de wettelijk verplichte asbestmeldingen kunnen worden verstuurd. Voor de bedrijven betekent het een vermindering van de administratieve last.
- In 2009 heeft de Arbeidsinspectie verder meegewerkt aan de ontwikkeling van het asbestvolgsysteem (AVS). Dit systeem dat naar verwachting in 2012 operationeel zal worden en digitaal de asbestketen in kaart brengt, zal een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het "sluiten" van de asbestketen.

2.4.2 Werk- en rusttijden

Sinds 2007 ligt het aantal ingezette handhavingsinstrumenten aanzienlijk lager vanwege de verruiming van de normen voor werk- en rusttijden.

In 2009 is binnen een beperkt aantal inspectieprojecten aandacht besteed aan werk- en rusttijden op basis van de Arbeidstijdenwet (ATW) en het daarbij behorende Arbeidstijdenbesluit (ATB).

Er zijn in 2009 in totaal 816 handhavingsinstrumenten ingezet. Daarbij ging het in 477 gevallen om middelzware instrumenten (waarschuwingen en eisen) en in 279 gevallen om zwaardere instrumenten: stillegging, processen-verbaal en boeterapporten.

Na een aantal jaren van daling is er nu weer een lichte stijging te zien. Een deel van de daling van de afgelopen jaren is te verklaren door het gegeven dat het inspecteren op werk- en rusttijden – mede ingegeven door de aangegeven verruiming in 2007 – in minder inspectieprojecten is opgenomen dan in eerdere jaren.

Zoals aangegeven heeft per 1 januari 2010 taakoverdracht plaats gevonden van het Arbeidstijdenbesluit vervoer naar IVW, wat betekent dat de Arbeidsinspectie niet meer zal handhaven op dit besluit.

2.4.3 Buitenlandse werknemers

In 2009 is bij acht inspectieprojecten de zogenaamde taalmonitor meegenomen. Deze monitor beoogt die werknemers in beeld te brengen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om het onderricht en de voorlichting te kunnen begrijpen.

In vooral slachterijen, fruitteelt en het scheepsonderhoud werden veel buitenlandse werknemers aangetroffen (tussen de 41 en 53 % van de bezochte bedrijven heeft buitenlandse werknemers in dienst). Bij de zorg, zoetwaren, metaalelectro, bouwmaterialen, en afvalinzameling lag dit aandeel een stuk lager (tussen 10 en 25 % van de bezochte bedrijven). Opvallend was het grote aantal Poolse werknemers bij de bezochte bedrijven.

Het onderricht en de voorlichting, die zowel mondeling als schriftelijk worden gegeven, scoorde in bijna alle sectoren als voldoende doeltreffend. Alleen in de scheepsonderhoud bedrijven was dit matig.

Hoewel de pilot van de AI in 2007 uitwees dat buitenlandse werknemers niet onder slechtere /onveiligere arbeidsomstandigheden werken dan andere werknemers, is het aantal ongevallen bij hen hoog, vooral onder Polen.

Tabel 2.8 Werk- en rusttijden

Aantal zaken met inzet van ATW- en ATB-handhavingsinstrument(en)	Aantal handhavingsinstrumenten				totaal
	licht stimuleringsbrief	middelzwaar waarschuwing/eis	zwaar stillegging/ boeterapport/PV		
2009	819	60	477	279	816
2008	659	41	427	265	733
2007	481		391	402	793

2.4.4 Kinder- en jeugdarbeid

Veel jongeren werken naast hun studie in een bijbaan of hebben tijdens de zomermaanden een fulltime baan. Voor velen van hen is dit de eerste kennismaking met het arbeidsleven.

Net als in andere jaren heeft de Arbeidsinspectie daarom weer ruim aandacht geschonken aan kinderen en jeugdigen die deelnemen aan het arbeidsproces. Deze groep werknemers heeft extra aandacht nodig zoals helaas weer is gebleken met een ongeval waarbij een 14-jarige vakantie-werker op onverklaarbare wijze bekneld is geraakt in een machine en daarbij is omgekomen (zie kader).

Er zijn bijna 1200 inspecties uitgevoerd in de sectoren land- en tuinbouw, horeca, detailhandel en daarnaast in diverse groothandels/distributiecentra en garagebedrijven. Ook zijn er in de vroege ochtend bezoeken gebracht aan krantendepots om de krantenbezorgers te checken.

De VWA-controleurs hebben ruim 300 inspecties in de horecasector voor hun rekening genomen. Ook is er door AI-inspecteurs samen met de VWA geïnspecteerd in de grotere recreatieparken. Dit om de toezichtslast terug te dringen voor de werkgever.

Het project heeft het gehele jaar gelopen. Naast de vakantiebaantjes zijn ook de bijbaantjes onder de loep genomen. Op dit moment zijn er nog geen definitieve cijfers bekend. Wel kan al gezegd worden dat wederom in de horeca het nalevingspercentage beduidend lager ligt dan in de overige sectoren. Ook zijn er weer veel overtredingen geconstateerd die betrekking hebben op 15-jarigen. Deze groep kinderen werkt vaak gedurende een school- of vakantie-week teveel uren.

Casus

Een kind van 14 jaar heeft op zaterdag 27 juni 2009 werkzaamheden verricht die niet als niet-industriële (hulp) arbeid van lichte aard kunnen worden aangemerkt, omdat het nadrukkelijk te houden toezicht ontbrak en omdat er sprake was van onacceptabele veiligheidsrisico's in de vorm van knel- en pletgevaar. Als gevolg hiervan is het kind dodelijke verongelukt.

Het kind was als oproepkracht werkzaam in een hederakwekerij waar hij op het moment van zijn ongeval alleen werkzaam was nabij een oppotmachine. Deze machine vult plasticpotjes met potgrond. Om de oppotmachine te vullen werd een zogenaamde kantelaar gebruikt. Deze machine kantelt een container die gevuld is met potgrond en deponeert de potgrond in de oppotmachine. Het slachtoffer is bekneld geraakt in deze kantelaar en is hij hierdoor overleden.

Van dit arbeidsongeval is proces-verbaal opgemaakt op basis van de Arbeidstijdenwet. Het proces-verbaal is inmiddels ingestuurd naar het Openbaar Ministerie te Arnhem. De werkgever heeft naar aanleiding van dit ongeval de kantelaar buiten gebruik gesteld en heeft een nieuwe kantelaar gekocht die geheel afgeschermd is.

Kinderen van 13-15 jaar mogen volgens de wet o.a. geen arbeid verrichten in de nabijheid van gevaarlijke machines. Los van het gegeven dat deze machine niet goed beveiligd was, had het ongeval niet kunnen gebeuren als het kind – volgens de regels – niet in de nabijheid van de gevaarlijke machine tewerk was gesteld.

2.4.5 Toezicht Kernenergiewet

In 2009 is de rapportage verschenen van inspectieprojecten die in 2008 (of begin 2009) zijn afgerond: Gaschromatografen die werken met een radioactieve detector; radiologie in kleinere ziekenhuizen; productie van radiofarmaca en twee projecten waarbij de actualiteit van KEW-vergunningen die zijn afgegeven vóór 2000 is gecontroleerd.

Het beeld van de inspecties is dat in de meeste geïnspecteerde bedrijven één of meer overtredingen op de KEW of vergunning worden geconstateerd. Met name de risico's van het werken met bronnen van ioniserende straling zijn niet of nauwelijks geanalyseerd. Vooral bedrijven met één of enkele lichte radioactieve bronnen vergeten vaak welke verplichtingen er ook alweer zijn vanwege de KEW. Speciaal voor deze bedrijven zal er begin 2010 een arbobrochure verschijnen om alle verplichtingen en de benodigde maatregelen nog eens op een rijtje te zetten.

2.4.6 Reach (registratieplicht chemische stoffen)

In 2009 zijn er ongeveer 1900 inspecties uitgevoerd in het kader van het samenwerkingsverband Reach (samenwerking VWA, VROM-I en AI). Deze inspecties, die bestonden uit een vragenlijst, zijn voornamelijk uitgevoerd bij de professionele gebruikers van chemische stoffen. Uit deze inspecties is gebleken dat de bekendheid met Reach en het gebruik van VIB's (VeiligheidsInformatieBladen) zeer laag is.

2.4.7 Gegaste containers

De Arbeidsinspectie heeft in 2009 opnieuw gecontroleerd of bedrijven maatregelen treffen om blootstelling van werknemers bij het openen en lossen van importcontainers te voorkomen. Dit jaar werd opnieuw – mede op basis van een motie van de tweede kamerleden Poppe en Boelhouwer (1 juni 2008) – nauw samengewerkt met de VROM Inspectie, Inspectie Verkeer en Waterstaat, Voedsel en Waren Autoriteit en de Douane om in de haven van Rotterdam 1000 containers te controleren op de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Bij een melding van deze medetoezichthouders over containers met een concentratie van een gevaarlijke stof boven de signaleringswaarde werd door de Arbeidsinspectie een inspectie uitgevoerd bij de eindontvanger van de betreffende container(s). Bedrijven hebben

naar aanleiding van de inspecties onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de door hen ontvangen containers. Vele tienduizenden containers zijn daarmee in beeld gebracht, waarna effectieve maatregelen getroffen moesten worden om blootstelling van werknemers te voorkomen. Per jaar komen er een paar miljoen zeecontainers de Nederlandse havens binnen, de meeste voor doorvoer naar andere landen in Europa.

2.4.8 Interne transport- en magazijnveiligheid

In januari 2009 is de Arbeidsinspectie een thematisch inspectieproject gestart met een looptijd tot en met 2011. Belangrijkste doelstelling in dit project is het aantal ongevallen met heftrucks in magazijnen en distributiecentra fors terug te dringen. Hier is alle reden toe. Al jaren blijken er jaarlijks enkele honderden ongevallen met heftrucks bij de Arbeidsinspectie te worden gemeld. En dat is slechts het topje van de ijsberg. Uit onderzoek van de stichting "Consument en Veiligheid" blijkt dat er per jaar ongeveer 1700 mensen de eerste hulp van ziekenhuizen bezoeken nadat zij bij een ongeval met een heftruck betrokken zijn geweest.

2.4.9 Uitzendkrachten

De inspecteurs zijn van april tot en met december 2009 op bezoek geweest bij ongeveer 700 bedrijven waar uitzendkrachten, gedetacheerde werknemers of stagiairs werkten. Ze hebben gecontroleerd of deze werknemers goede instructies krijgen over veilig werken en of het bedrijf daarop ook toeziet. Bij overtredingen pakte de Arbeidsinspectie zowel het bedrijf als het uitzendbureau aan. Beide zijn er namelijk voor verantwoordelijk dat uitgeleende werknemers veilig en gezond kunnen werken. Als de werkomstandigheden van stagiairs niet in orde waren, sprak de Arbeidsinspectie ook de school aan op zijn verantwoordelijkheid.

2.5 Overige activiteiten

2.5.1 Vergunningen, meldingen en kennisgevingen

De Arbeidsinspectie heeft m.b.t. enkele onderwerpen een taak in het verlenen van vergunningen en ontheffingen. Bij de Arbeidstijdenwet gaat het voornamelijk om ontheffingen van het verbod op permanente nachtarbeid. Bij de vluchtige organische stoffen (VOS) gaat het om ontheffingen van de Vervangingsregeling. Sinds enige jaren geldt een verplichting stoffen met een bepaald gehalte aan vluchtige organische stoffen te vervangen door minder schadelijke stoffen. In bijzondere gevallen kan door de Arbeidsinspectie onder scherpe voorwaarden een (tijdelijke) ontheffing van die verplichting worden gegeven.

Er zijn ook nog ontheffingen in de sfeer van deskundigheid met betrekking tot duikarbeid of het bedienen van torenkranen, of in verband met de onuitvoerbaarheid van een wettelijke regeling in specifieke situaties zoals lassen in een ruim van een schip of werken aan een onderspanningstaande installatie en in sommige situaties de eisen uit het stralingsbesluit of liftenbesluit. Verder zijn er een aantal meldingsverplichtingen richting Arbeidsinspectie zoals asbestsloop, start bouwproces, gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen of het afschieten van professioneel vuurwerk. Verder vervult de Arbeidsinspectie taken bij het verlenen van het predikaat Koninklijke en Hofleverancier en levert op verzoek publieke instellingen informatie over betrouwbaarheid contactpartijen in het kader van de Wet Bibob.

In 2009 heeft de Arbeidsinspectie op het Internetloket de mogelijkheden voor digitale kennisgevingen uitgebreid en verbeterd. Dat heeft een aanmerkelijke vermindering van de administratieve lasten met zich meegebracht voor de bedrijven die daar gebruik van maken⁶.

2.5.2 Markttoezicht productwetgeving

Als taakonderdeel van de AI strekt het markttoezicht op productwetgeving (Warenwet en Warenwetbesluiten) van de Arbeidsinspectie zich uit over de volgende professionele productgebieden: machines, persoonlijke beschermingsmiddelen, containers, liften, drukvaten van eenvoudige vorm, drukapparatuur, explosie veilig materieel en elektrotechnische producten. In het verslagjaar namen de activiteiten van de Arbeidsinspectie op dit terrein behoorlijk toe.

In het kader van het in 2008 samen met de Voedsel- en Waren Autoriteit ingezette inspectieproject op het terrein van stapmolens (loopmachine voor paarden) werden 27 bedrijven bezocht. Aanleiding van dit project vormde een dodelijk ongeval van een kind in een stapmolen. Een gepland inspectieproject op het terrein van drukapparatuur wordt in 2010 uitgevoerd.

Het merendeel van de activiteiten op het markttoezicht productwetgeving betroffen echter reactieve zaken in verband met ongevallen of naar aanleiding van klachten, signalen vanuit binnen- en buitenland. Deze vonden vooral plaats op het terrein van machines. Verder betrof het een beperkt aantal activiteiten op het terrein van explosie veilig materieel en persoonlijke beschermingsmiddelen.

Tabel 2.9 Productveiligheid

Zaken	lopend	afgehandeld 2009	nog lopende zaken
per 31-12-2008	21	7	14
Ingediend 2009	26	9	17
per 31-12-2009	47	16	31

Uit het overzicht blijkt dat de doorlooptijd van een zaak op dit terrein doorgaans lang is. Dit heeft vele oorzaken, waarvan de belangrijkste is dat na een geconstateerde non-conformiteit de fabrikant moet worden benaderd, deze terug moet grijpen naar het technisch constructiedossier, vervolgens moet kiezen voor een goede oplossing, deze daarna met de toezichthouder(s) moet bespreken, om deze oplossing ten slotte te implementeren.

In 2009 is samen met de Voedsel en Warenautoriteit aan een risicoanalyse gewerkt. Dit heeft prioritaire onderwerpen opgeleverd, die in het Jaarplan AI 2010 zijn opgenomen.

⁶ De resultaten van het onderzoek van het EIM naar deze lasten worden in 2010 gepubliceerd.

“Meer regionaal
samenwerken bij
toezicht uitvoerings-
verbanden”

3

Het werkveld Major Hazard Control

3.1

Algemeen beeld van het werkveld

Het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) stelt een structurele en kwalitatief hoogwaardige aanpak van de veiligheidsproblematiek verplicht in bedrijven waar wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen. Beleidsvoering en veiligheidsmanagementsysteem moeten zware ongevallen voorkomen. De effecten van zware ongevallen bij de bedrijven die onder deze regelgeving vallen kunnen tot buiten het bedrijfsterrein reiken.

Voor bedrijven waarbij de effecten van een incident met gevaarlijke stoffen eerder in omvang begrensd blijven tot het bedrijf zelf volstaat een Aanvullende Risico Inventarisatie en -Evaluatie (AIRIE).

De Arbeidsinspectie houdt toezicht bij ongeveer 450 BRZO-bedrijven en 350 ARIE-bedrijven.

Het bedrijvenspectrum loopt van multinationale ondernemingen in de olieraffinage en (petro)-chemie tot op- en overslagbedrijven en kleinere productielocaties met specifieke gevaarlijke stoffen.

Bedrijven hebben daarbij in een aantal gevallen meerdere vestigingen in Nederland en zijn onderling verenigd. Een positief initiatief in 2009 was de vorming van zogeheten veiligheidsnetwerken van chemische bedrijven veelal rondom concentraties van bedrijven zoals in Rijnmond, Zeeland, Brabant, Limburg, Groningen en Noord-Holland.

De Arbeidsinspectie werkt bij BRZO-inspecties nauw samen met de toezichthouders namens het bevoegde gezag m.b.t. milieu- en rampenbestrijding. Ook inspecties op naleving van de ARIE-plicht vinden plaats in nauwe afstemming met deze partijen, hier is echter niet altijd een gezamenlijke inspectie nodig. De directie Major Hazard Control van de Arbeidsinspectie werkt onder een ISO 9001-gecertificeerd kwaliteitssysteem.

Onder invloed van de in 2007 overeengekomen samenwerking voeren de deskundige organisaties de toezichtwerkzaamheden nu uit met één specifiek inspectie-instrumentarium met geautomatiseerde ondersteuning. Via het landelijk samenwerkingsverband LAT-BRZO vindt een steeds verdergaande verbetering van het toezicht plaats. Het LAT-BRZO is een platform voor de uitwisseling van goede praktijken en de ontwikkeling van dit gezamenlijke inspectie-instrumentarium.

3.2 Resultaten inspecties en onderzoeken

In 2009 zijn de volgende aantallen activiteiten verricht:

Tabel 3.1 Inspecties MHC

Producten	Realisatie aantal producten 2007	Realisatie aantal producten 2008	Planning aantal producten 2009	Realisatie producten 2009	% Inspectiecapaciteit 2009
Beoordelingen Veiligheidsrapport	56	42	37	35	4%
BRZO- en ARIE inspecties	294	368	320	355	78%
Onderzoek zware ongevallen	42	31	32	31	10%
Behandelen Kennisgeving	?	51	37	29	1%
Behandelen melding Arie	?	30	36	12	1%
Overige producten	?	12	28	21	1%
Project Petrochemie	n.v.t.	n.v.t.	71	58	5%
Totaal		534	561	521	100%

Er zijn 10 % meer BRZO en ARIE-inspecties gerealiseerd in 2009 dan gepland. Er was in 2009 wat minder reactief werk dan verwacht.

Drie zaken vroegen in 2009 veel meer dan de gebruikelijke inspectiecapaciteit. Het betrof een in 2008 gestart strafrechtelijk onderzoek naar een keten van incidenten bij een bedrijf en twee onderzoeken bij bedrijven waar in 2009 in totaal drie dodelijke slachtoffers te betreuren vielen. In één geval was sprake van de totale verwoesting van het betreffende bedrijf. Beide incidenten worden eveneens onder leiding van het Openbaar Ministerie onderzocht.

Bij 33 % van de periodieke inspecties en bij 21 % van de ongevalsonderzoeken volgde handhavende interventies, waarvan 6 keer een proces verbaal.

De inspectiedruk bedroeg over 2009 44 %. Dat wil zeggen dat de Arbeidsinspectie erin slaagt ieder BRZO- of Arie-plichtig bedrijf ongeveer één maal in de 2 jaar te inspecte-

ren. Om een optimale toezichtsdruk te realiseren is in 2008 begonnen met een risicogeoriënteerde benadering. Hiervoor is een BRZO-toezichtmodel ontwikkeld dat de inspectieplanning van 2009 in enkele regio's heeft ondersteund.

In 2009 is door de Arbeidsinspectie bij de BRZO- en de ARIE bedrijven speciaal aandacht gegeven aan de naleving van regelgeving op het gebied van explosieve atmosferen, de zogenaamde ATEX-richtlijnen, de eisen aan drukapparatuur en onderhoud. Daarnaast is een inspectieproject uitgevoerd in de petrochemische industrie naar het eventueel voorkomen van met het BP-Texas-incident vergelijkbare situaties in Nederland.

Naar aanleiding van de bevindingen van inspecties naar de naleving van de ATEX verplichtingen bij de BRZO- en Arie-bedrijven zijn samen met het bedrijfsleven informatiebijeenkomsten gehouden. ATEX gaat over het voorkomen

van explosies onder normale omstandigheden. Tijdens de in 2008 uitgevoerde inspecties bleek veel onduidelijkheid te bestaan bij het betrokken bedrijfsleven over verschillende aspecten van de risico's en de eisen. De informatiebijeenkomsten zijn door ongeveer 340 deelnemers bezocht. Van de resultaten wordt een samenvattende brochure gemaakt met goede praktijkvoorbeelden die in 2010 beschikbaar zal zijn.

In totaal is tijdens 120 inspecties nadrukkelijk toezicht gehouden op de naleving van wetgeving met betrekking tot drukapparatuur en het veilig uitvoeren van het onderhoud. Bij inspecties in relatie tot drukapparatuur is in 10 tot 15 % van de gevallen een handhavingstraject ingezet, vooral vanwege onvoldoende identificatie van de op de inrichting aanwezige drukapparatuur en het niet juist classificeren daarvan of te wel het niet juist bepalen van de behandelingsprocedure. In een aantal gevallen betrof het onvoldoende zorgplicht voor drukapparatuur die niet onder een wettelijk keuringsregime valt.

In het kader van het inspectieproject petrochemie zijn 58 inspecties uitgevoerd. Hierbij zijn een groot aantal situaties beoordeeld waar overvulling van de procesinstallatie en daardoor explosies of brand zou kunnen ontstaan. Vastgesteld is dat ook in Nederland een dergelijk scenario mogelijk is; echter wel altijd met een kleiner effect als in Texas. Een belangrijk aandachtspunt is de nabijheid van en de bouwkundige kwaliteit van gebouwen waarin gewerkt of gewoond wordt. In 2010 verschijnt het definitieve rapport met voorstellen voor de verdere aanpak.

Voor bedrijven met veel gelijksoortige installaties is het toezicht op de ARIE-plichtige bedrijven in 2009 gewijzigd door de invoering van een lichter maar specifiekere inspectieregime. Bij gasverdeelstations, rangeeremplacementen en munitieopslagplaatsen is gekozen voor een ingekaderde steekproefsgewijze aanpak voor ARIE-plichtige bedrijven met eenzelfde procesvoering en risico. In 2010 wordt deze aanpak geëvalueerd.

3.3 Meerjarige trends en ontwikkelingen

In 2007 en 2008 zijn in Nederland geen zware ongevallen met gevaarlijke stoffen met dodelijke afloop of ernstig letsels incidenten voorgekomen. Deze goede ontwikkeling heeft zich niet doorgezet. In 2009 zijn bij twee ongevallen drie werknemers gedood en heeft de explosie in één geval geleid tot totale verwoesting van het bedrijf. De kans op een dergelijk ongeval wordt in hoge mate beïnvloed door factoren, die te maken hebben met de integriteit van de installatie – onder andere de wijze van onderhoud – én met de wijze van organisatie en bediening van installaties.

Mede onder invloed van het onderzoek naar de ramp bij de raffinaderij van BP Texas⁷ in 2005 is er meer aandacht gekomen voor leiderschap en veiligheidscultuur en van het meten van prestaties van bedrijven met veiligheidperformance-indicatoren. Samen met VNO-NCW, en het ministerie van Vrom is een magazine “Rustig slapen” uitgebracht. Daarin wordt een tussenbalans gepresenteerd van de -naar aanleiding van genoemde ramp in Texas- doorgevoerde verbeteringen bij in Nederland gevestigde bedrijven.

De Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde NVVK heeft in 2009 een aparte sector procesveiligheid in het leven geroepen. De procesindustrie heeft veiligheidsnetwerken opgericht. Via haar netwerkbenadering ondersteunt de Arbeidsinspectie deze ontwikkelingen.

3.4 Samenwerking in het toezicht

Onder invloed van diverse verbeterprogramma's wordt de samenwerking tussen de verschillende toezichthouders op het BRZO steeds intensiever. De deskundigheid van de toezichthouder is de meest belangrijkste factor voor goed toezicht. Dit wordt bevorderd door het toezicht specifiek bij zogeheten maatlatorganisaties te beleggen. Via het samenwerkingsverband LAT-BRZO wordt voorzien in een gemeenschappelijke infrastructuur, zoals gezamenlijke procesbeschrijvingen, inspectiemethodes, database, opleidingsactiviteiten e.d. Belangrijke wapenfeiten in 2009 zijn de oprichting van de BRZO-academie voor de opleidingsactiviteiten, een verbeterde versie van de werkwijzer met de geautomatiseerde inspectieondersteuning (GIR), en de ingebruikname van het toezichtmodel.

Deze samenwerking zal de komende jaren verder intensiveren. Overeenkomstig het kabinetstandpunt op het advies van de commissie Mans wordt gewerkt aan een beperkt aantal regionale uitvoeringsverbanden. In een bestuurlijk overleg van de betrokken overheden is opdracht gegeven de mogelijkheden verder te onderzoeken. In alle regio's zijn activiteiten ontplooid om deze opdracht in te vullen. De wijze van aanpak is divers, van een apart programma in de regio Zuid tot een aansluiting/versteviging in huidige structuren in het Noorden van het land.

Een tweede ontwikkeling betreft het onderzoeken van de mogelijkheden om de werkvelden toezicht op de naleving van de BRZO verplichtingen en op de overige milieu- en arbeidsomstandighedenwetgeving in de aanpak van de overheid bijeen te brengen. Dit gebeurt vanuit de gedachte dat het bedrijf centraal moet staan. De overkoepelende 'programma's – LAT-BRZO en Vernieuwend toezicht Chemie – hebben in 2009 een eerste inventarisatie uitgevoerd naar overeenkomsten en verschillen in toezicht en handhaving. Dit kan input leveren voor een bundeling van activiteiten.

⁷ CSB onderzoek en Baker-panel zie www.csb.org

“Door gegevens-
uitwisseling meer
inspectieresultaat”

4

Het werkveld Arbeidsmarkt- fraude

4.1

Algemeen beeld van het werkveld

De Arbeidsinspectie heeft als missie dat in Nederland veilig en gezond maar ook eerlijk wordt gewerkt. In dat kader houdt de directie Arbeidsmarktfraude van de Arbeidsinspectie toezicht op regels tegen uitbuiting en illegale tewerkstelling. Het doel is het tegengaan van verdringing op de arbeidsmarkt, het bieden van bescherming en het bevorderen van eerlijke concurrentieverhoudingen op de arbeidsmarkt. Het gaat vooral om toezicht op naleving van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav), de Wet minimumloon en minimum vakantietoelagen (WML). Het uitgangspunt bij het toezicht is dat de Arbeidsinspectie zich op basis van risicoanalyse richt op de branches en bedrijven waar sprake is van hoge risico's en/of lage naleving. De inspectielast komt daarmee te liggen bij de branches en bedrijven die deze het meest nodig hebben. Samenwerking met andere Rijksinspectiediensten en toezichthouders staat voorop.

De directie Arbeidsmarktfraude beschrijft haar activiteiten in een meerjarig programma, in projectplannen en in interventieteamprojectplannen. Het meerjarige programma beschrijft de werkwijze die de Arbeidsinspectie toepast in risicosectoren. In een projectplan wordt de werkwijze ten aanzien van nieuw benoemde risicosectoren of bijzondere onderwerpen of toepassingen beschreven. In een interventieteamplan staat hoe in een interventieteam de Arbeidsinspectie samen met ketenpartners de naleving van sociale zekerheid- en belastingwetgeving, wetten betreffende arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen en – omstandigheden controleert.

In 2007 en 2008 was een afname zichtbaar van illegale arbeid in nagenoeg alle sectoren waarin de Arbeidsinspectie inspecties heeft verricht. In 2009 is een kentering zichtbaar;

het percentage inspecties waarbij de inspecteurs een overtreding van de Wav en/of van de WML hebben geconstateerd, is licht toegenomen. Waar dit in 2007 en 2008 respectievelijk 18 % en 16 % bedroeg, ligt het percentage in 2009 op 17 %. Er was een stijging in de sectoren bouw, detailhandel, autobedrijven en horeca en een daling in de schoonmaaksector.

De Arbeidsinspectie heeft in 2009 12.700 werkgevers gecontroleerd op naleving van de Wav en/of de WML bij 9.700 inspecties. In bepaalde sectoren is op één locatie vaak personeel werkzaam van meerdere werkgevers, zoals in de bouw of bij in- en uitleensituaties. Tijdens de inspectie worden alle werkgevers gecontroleerd. Bij 1652 van deze inspecties zijn overtredingen van de Wav en/of de WML geconstateerd. Hierbij ging het om 2506 illegaal tewerkgestelde personen. Dat is een toename van ruim 20 % ten opzichte van het jaar ervoor. Ongeveer 33 % van het aantal illegaal tewerkgestelden is afkomstig uit Bulgarije of Roemenië.

Ten aanzien van ruim 500 werknemers is geconstateerd dat zij werden onderbetaald en/of te weinig vakantiebijslag hebben ontvangen.

Er zijn ongeveer 2.360 boeterapporten opgemaakt. Hiervan waren er ruim 80 gericht op een of meerdere overtredingen van de WML. Dat is een flinke stijging ten opzichte van 2008, toen heeft de Arbeidsinspectie 53 boeterapporten in dit kader opgemaakt. Ook heeft de Arbeidsinspectie in 2009 bijna 40 bedrijven een waarschuwing gegeven in verband met overtreding van de WML.

De onderzoeken naar onderbetaling vergen veel inspectietijd en het bewijs is lastig te vergaren. De Arbeidsinspectie wordt geregeld geconfronteerd met werknemers die weigeren iets te verklaren over het door hen ontvangen loon. Dit heeft mogelijk te maken met de angst om hun baan te verliezen of omdat men genoeg willen nemen met een loon dat lager is dan het WML, maar hoger dan het loon dat zij in eigen land kunnen verdienen. De Arbeidsinspectie biedt werknemers de gelegenheid op een andere plek dan de werkplek te worden gehoord of om een schriftelijke verklaring op te stellen.

4.2

Inspectieresultaten

De afgelopen jaren was een positieve ontwikkeling zichtbaar in de zin van een teruggang van illegale arbeid. In 2009 heeft deze ontwikkeling zich niet voortgezet. Het percentage inspecties waarbij een overtreding van de Wav en/of de WML is geconstateerd, is gestegen van 16 % in 2008

naar 17 % in 2009. Ook het aantal illegaal tewerkgestelde personen per inspectie waarbij een overtreding is geconstateerd, is gestegen van gemiddeld 1,2 in 2008 naar 1,5 in 2009.

In 2009 heeft de Arbeidsinspectie 2.242 boetes opgelegd voor het overtreden van de Wav. Het boetebedrag dat in 2009 is opgelegd bedraagt € 26.612.250. Voor het overtreden van de WML zijn 58 boetes opgelegd voor een bedrag van € 947.250. Het boetebedrag kan nog toenemen, omdat eind 2009 nog niet alle in dat jaar opgemaakte boeterapporten tot een beschikking zijn verwerkt. Naast deze boeterapporten heeft de Arbeidsinspectie 17 processen-verbaal opgemaakt, onder meer voor herhaalde overtreding van de Wav en het plegen van valsheid in geschrifte.

Evenals in 2008 heeft de Arbeidsinspectie in 2009 de meeste inspecties verricht in de horeca, de detailhandel en in de bouw. In de bouw is het percentage geconstateerde overtredingen bij gecontroleerde bedrijven flink gestegen, van 18 % naar 23 % in 2009. Een mogelijke verklaring hiervoor zou de economische crisis kunnen zijn, waardoor werkgevers financieel onder druk komen te staan en sommigen van hen een oplossing zoeken in het illegaal inhuren van buitenlandse arbeidskrachten als werknemer of schijnzelfstandige die bereid zijn voor lagere lonen te werken.

In de meeste sectoren waarin de Arbeidsinspectie gecontroleerd heeft op naleving van de Wav en de WML is het percentage overtredingen bij de geïnspecteerde bedrijven licht gestegen. Een uitzondering hierop is de schoonmaaksector, hier is het percentage geconstateerde overtredingen juist flink gedaald, van 37 % in 2008 naar 22 % in 2009. Omdat de Arbeidsinspectie haar inspecties uitvoert op basis van risicoanalyse, zijn de overtredingspercentages niet representatief voor de gecontroleerde sectoren.

De in 2008 uitgevoerde pilot met handhavingscommunicatie in de detailhandel, is in 2009 uitgebreid naar bepaalde wijken in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam. Hierin wordt het verstrekken van informatie aan detailhandelaren over de Wav en de WML gecombineerd met een repressieve aanpak. De voorlopige resultaten wijzen uit dat er binnen deze groep minder overtredingen worden begaan dan door de niet voorgelichte detailhandelaren. In 2010 zal verder onderzocht worden of deze inspectieresultaten ook enige tijd na de voorlichting nog merkbaar zijn.

4.2.1 Fenomenen

Tijdens de inspecties stuitte de Arbeidsinspectie op een aantal terugkerende fenomenen. Zo werd diverse malen in het hele land geconstateerd dat werkgevers buitenlandse studenten en stagiaires arbeid laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning dan wel in strijd met de bepalingen van de vergunning. Een ander fenomeen is dat

managers van buitenlandse ondernemingen naar Nederland komen om hier een (neven)vestiging op te richten. Deze managers werken op papier voor de BV in oprichting, maar feitelijk werken ze voor andere ondernemingen in een heel andere functie. Een voorbeeld hiervan is een general manager van een gloeilampenassemblagebedrijf uit Azië die als schilder werkzaam was in een Aziatisch restaurant. Om deze fenomenen zo goed mogelijk te kunnen bestrijden, zal de Arbeidsinspectie in 2010 hiernaar projectmatig onderzoek verrichten.

4.2.2 Meldingen

In 2009 heeft de Arbeidsinspectie 1591 meldingen ontvangen over mogelijke illegale arbeid en/of klachten over vermeende onderbetaling van het minimumloon. Dit is inclusief meldingen afkomstig van de Immigratie en

Naturalisatiedienst (IND) over studenten en kennismigranten waarbij mogelijk sprake is van fraude met betrekking tot de verblijfstatus van deze categorieën personen. Het grootste deel van de meldingen is ontvangen van werkgevers en werknemers of hun organisaties en andere inspectiediensten. Ongeveer 1250 meldingen zijn in behandeling genomen, hiervan is driekwart binnen de inspectieprojecten afgehandeld. Bijna 500 meldingen hadden betrekking op sectoren waar de Arbeidsinspectie geen inspectieproject had ingezet dan wel op thema's zoals studenten, kennismigranten en stagiaires. Bij 35 % van de inspecties naar aanleiding van een melding heeft de Arbeidsinspectie overtredingen geconstateerd.

Tabel: 4.1 Inspecties op naleving Wav + WML en resultaten

	2007	2008	2009
Aantal inspecties	10931	10381	9723
% inspecties met overtredingen	18%	16%	17%
Aantal geïnspecteerde werkgevers	12800	13200	12700
Aantal aangetroffen illegaal tewerkgestelden	2894	2007	2506
Aantal aangetroffen onderbetaalde tewerkgestelden	250	420	540
Aantal opgemaakte boeterapporten Wav	3003	2093	2276
Aantal opgemaakte boeterapporten WML	4	53	84

Tabel 4.2 Nationaliteit illegaal tewerkgestelden

Aantal aangetroffen illegaal tewerkgestelden per nationaliteit				
Nationaliteit	Aantal in 2007	Aantal in 2008	Aantal in 2009	Percentage in 2009
Bulgaarse	574	542	656	26%
Chinese	554	294	318	13%
Turkse	332	277	212	8%
Roemeense	67	196	167	7%
Indonesische	-	46	143	6%
Iraakse	81	47	96	4%
Burger van India	91	47	92	4%
Marokkaanse	91	88	79	3%
Surinaamse	-	-	76	3%
Egyptische	47	54	56	2%
Overige	1.057 ⁸	416 ⁹	611	24%
Totaal	2.894	2.007	2.506	100%

⁸ incl. Indonesiërs en Surinamers

⁹ incl. Surinamers

4.3 Interventieteams

Naast de reguliere inspectieprojecten is de Arbeidsinspectie actief in interventieteams waarin zij samenwerkt met de SIOD, Belastingdienst, UWV, gemeenten, SVB en politie. Een interventieteam controleert bij ondernemingen in een bepaalde sector op de naleving van wetgeving op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en arbeidsmarkt. Tevens hebben illegaal verblijf en huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten de aandacht. Naast de sectorgebonden interventieteams zijn er ook teams actief in de wijkgebonden aanpak.

De speerpunten van de Arbeidsinspectie in 2009 waren schoonmaak, uitzendbureaus, detailhandel en horeca. In 2009 is een interventieteam Uitzendbureaus gestart (Noord-Brabant en Limburg), in Noord Nederland, Utrecht/Flevoland en Zeeland/ West Brabant zijn interventieteams in de schoonmaak opgezet. In Zuidwest Utrecht was in 2009 een horeca-interventieteam actief, in Haarlem een gecombineerd horeca/detailhandel team en in Overijssel een interventieteam Detailhandel. Verder was de Arbeidsinspectie verantwoordelijk voor het Westland Interventieteam en voor een interventieteam in de champignonteelt.

De SIOD heeft voor een aantal van deze interventieteams een risicoanalyse gemaakt.

In de interventieteams zijn in 2009 ruim 2250 inspecties verricht. Bij ruim 300 van deze inspecties zijn een of meerdere overtredingen van de Wav en/of de WML geconstateerd. Daarnaast hebben de interventieteams onder meer overtredingen van belastingwetgeving vastgesteld, is uitkeringsfraude aangetroffen en zijn signalen betreffende slechte huisvesting van werknemers aan gemeenten doorgegeven.

4.4 Ontwikkelingen

4.4.1 Vrij verkeer van werknemers

Op 1 mei 2007 is het vrij verkeer voor werknemers uit acht Midden- en Oost-Europese EU lidstaten ingevoerd. Voor onderdanen van Roemenië en Bulgarije is de tewerkstellingsvergunningplicht nog van kracht en er waren in 2009 geen versoepelingen voor de toegang van Roemeense en Bulgaarse werknemers tot bijvoorbeeld bepaalde sectoren.

4.4.2 WML

Er is een flinke toename van het aantal boetebeschikkingen WML: van 29 in 2008 naar 58 in 2009 met een duidelijke

groei in de laatste helft van 2009. De Arbeidsinspectie heeft enkele keren een dwangsom opgelegd en verbeurd verklaard.

De Arbeidsinspectie legt ook een boete op als wel het minimumloon wordt verdiend, maar de werknemer daarvoor structureel langer moet werken dan gebruikelijk. Sinds april 2009 wordt bij uitzendkrachten de normale arbeidsduur die van toepassing is op het inlenende bedrijf als maatstaf genomen. Hiermee is een einde gekomen aan de onduidelijkheid die bestond rondom het begrip normale arbeidsduur.

De handhaving van de WML blijft arbeidsintensief. In 2009 is daarom een gekozen voor een specifieke aanpak van grotere bedrijven. Bij deze bedrijven wordt in eerste instantie een selectie van de werknemers in het onderzoek betrokken. Als dan onderbetaling wordt vastgesteld, krijgt de werkgever eerst zelf de gelegenheid om onderbetaling aan niet in de selectie betrokken werknemers ongedaan te maken. Met deze werkwijze kan de Arbeidsinspectie doelmatiger inspecteren.

4.4.3 Werktijdverkorting en deeltijd ww

Om de crisis te kunnen doorstaan konden bedrijven in 2009 onder bepaalde voorwaarden werkdagverkorting (WTV) aanvragen. Eind maart 2009 is deze regeling vervallen. Per 1 april 2009 is de regeling voor deeltijd-WW geïntroduceerd. Doel hiervan was om vakkrachten te behouden voor bedrijven die voldoende gezond zijn om – ondanks een tekort aan orders en omzet – door de crisis heen te komen. Het UWV controleert bedrijven op mogelijk misbruik van de deeltijd WW. De Arbeidsinspectie heeft in 2009 twee onderzoeken verricht naar aanleiding van meldingen over mogelijk misbruik van de WTV-regeling. Bij een van deze onderzoeken heeft de Arbeidsinspectie de SIOD ingeschakeld.

4.4.4 Deelcampagne “aan de slag met buitenlandse arbeidskrachten”

In juni 2009 is de campagne “Voorkom problemen, weet hoe het zit” van start gegaan. Deze loopt tot en met 2011 en is opgezet in het kader van preventie van overtreding van wet- en regelgeving op het gebied van sociale voorzieningen, arbeidsvoorwaarden en veilig en gezond werken. Eén van de deelcampagnes in 2009 was “Aan de slag met buitenlandse arbeidskrachten”, gericht op bedrijven in sectoren als de land- en tuinbouw, schoonmaak, horeca, detailhandel en de bouw, waar traditioneel veel buitenlanders werken. Deze deelcampagne informeerde werkgevers over rechten en plichten ten aanzien van het inhuren van buitenlandse arbeidskrachten. De focus lag hierbij op de niet-wetende, maar welwillende werkgevers. De deelcampagne was een gezamenlijke actie van SZW, de Arbeidsinspectie en de Belastingdienst. In 2010 doet de Arbeidsinspectie samen met de Belastingdienst, wederom mee in één van de deelcampagnes.

4.5 Resultaten samenwerking in het toezicht

De Arbeidsinspectie werkt samen met diverse organisaties en inspectiediensten. Door gezamenlijk te inspecteren kan effectiever worden opgetreden, en wordt de inspectiedruk voor een werkgever verminderd. Door gegevensuitwisseling kan een betere risicoanalyse worden gemaakt, zodat de Arbeidsinspectie vooral die werkgevers inspecteert waarbij de kans op niet-naleving het meest groot wordt ingeschat.

Niet als in 2008 heeft de Arbeidsinspectie op verzoek van de IND inspecties verricht bij bedrijven naar de naleving van de regeling kennismigranten. Bij 18 % van deze inspecties is een overtreding van de regeling geconstateerd. In nog eens 9 % van de inspecties is een andere overtreding van de Wav geconstateerd. Ook in 2010 zet de Arbeidsinspectie dit onderzoek voort. In 2009 heeft de Arbeidsinspectie, op basis van gegevens van de IND betreffende bepaalde Hogescholen, onderzoek verricht naar naleving van de Wav en WML bij bedrijven die buitenlandse studenten arbeid lieten verrichten. Ook gegevens van UWV WERKbedrijf over afgegeven tewerkstellingsvergunningen voor arbeid door buitenlandse studenten zijn bij deze inspecties betrokken. In 48 % van deze inspecties heeft de Arbeidsinspectie een overtreding geconstateerd. In 2010 wordt de samenwerking met de IND en UWV WERKbedrijf gecontinueerd. Dit geldt ook voor de afspraken die zijn gemaakt met deze instanties over gegevensuitwisseling betreffende de arbeid van buitenlandse managers van BV's in oprichting.

De Arbeidsinspectie en de Belastingdienst hebben in 2009 afspraken gemaakt over gegevensuitwisseling op het gebied van buitenlandse zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). Aanleiding hiervoor was de constatering van de Arbeidsinspectie dat een deel van deze zzp'ers zich op deze manier oneigenlijk toegang tot de arbeidsmarkt verschaften. De bestaande samenwerking op het gebied van arbeidsmarktfraude is in 2009 geïntensiveerd. Daarnaast werken de Belastingdienst en de Arbeidsinspectie samen in diverse interventieteams. In 2009 heeft de Arbeidsinspectie met diverse brancheorganisaties contact onderhouden, bijvoorbeeld met de ABU, LTO, met de Stichting Naleving Cao voor Uitzendkrachten, en met diverse organisaties in de bouwsector en de schoonmaaksector. In deze overleggen wordt onder meer besproken welke middelen, naast inspecties, ingezet kunnen worden ter bevordering van de naleving van wet- en regelgeving in de sector.

De Arbeidsinspectie en de OPTA hebben een convenant afgesloten over de samenwerking bij de handhaving van de WML en het Tijdelijk Besluit Arbeidsovereenkomst Post.

5

Personeel

5.1

Personeelssamenstelling

De personeelsomvang nam in 2009 in feitelijke aantal af van 908 (2008) naar 828 en in voltijdsbanen van 884 fte's (2008) tot 810,95 fte's. Voor een belangrijk deel is dit een uitvloeisel van het herpositioneren van taken bij andere departementsonderdelen. Zo is de afdeling Juridische zaken ondergebracht bij een departementsbrede directie. Hiermee waren bijna 60 formatieplaatsen gemoeid. Voor het overige is de inkrimping een uitvloeisel van de personele taakstelling die in 2008 haar beslag heeft gekregen.

Tabel 5.1 Personeel per directie

Personeel (in personen)¹⁰

Directie	2007	2008	2009
AMF			248
ARBO			457
MHC			90
Overig			33
Totaal	913	908	828

Tabel 5.2 Ontwikkeling inspectiecapaciteit in tijd

Inspecteurs¹¹

Directie	2007	2008	2009
AMF	162	184	188
ARBO	247	231	230
MHC	39	40	40
Totaal	448	455	458

¹⁰ Door de reorganisatie van de Arbeidsinspectie per 1 jan. 2009 is de uitsplitsing over de drie AI directies in 2009 niet vergelijkbaar met 2007 en 2008 en daarom leeg gelaten.

¹¹ Deze cijfers zijn exclusief de teamleiders ARBO, MHC, AMF en exclusief de specialisten werkzaam voor het Expertise Centrum Arbo, maar inclusief inspecteurs/specialisten MHC en AMF

Afgezien van de personele taakstelling is het personeelsverloop binnen de Arbeidsinspectie laag. Medewerkers blijven doorgaans lang in dienst. Het aandeel 50-plusser binnen de Arbeidsinspectie is relatief groot: bijna 2/3 van het personeelsbestand is ouder dan 45 jaar en ongeveer 1/3 is ouder dan 55 jaar. Het personeelsbeleid is erop gericht om medewerkers ook op oudere leeftijd gemotiveerd te houden. Dit past in het beleid binnen SZW om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te verbeteren.

Tabel 5.3 Ontwikkeling leeftijdsopbouw in tijd

Leeftijd	2007	2008	2009
< 35	11%	11%	9%
35 -45	27%	26%	26%
45-55	32%	33%	35%
>55	30%	30%	31%
N=	913	908	828

Het Ministerie van SZW en de Arbeidsinspectie streven naar een divers samengesteld personeelsbestand. De Arbeidsinspectie was traditioneel een dienst met veel mannen, zeker in hogere functies. De streefwaarde voor het percentage vrouwen in het personeel is > 40%. Binnen de Arbeidsinspectie is het aandeel vrouwen op het totale personeelsbestand 36 % en in schaal 10 en hoger bijna 30 %. Ten opzichte van 2008 is het aandeel vrouwen in het personeelsbestand met een fractie is gedaald (0,5 procentpunt) en het aandeel in schaal 10 en hoger iets is toegenomen (1,1 procentpunt).

Tabel 5.4 Ontwikkeling schaalniveau vrouwen in tijd

Directie	2007	2008	2009
Schaal 1 >9	53,0%	54,1	54,5%
Schaal 10 en +	26,8%	28,4	29,5%
Totaal	37,2%	37,1%	36,4%

De Arbeidsinspectie streefde in 2009 naar een ziekteverzuimpercentage volgens de zogenaamde Verbaannorm, d.w.z. exclusief langdurig zieken, van 3,8 %. Dat percentage lag uiteindelijk over 2009 op 4,1 %. Vooral in functies die in het kader van de taakstelling onder druk stonden was er beduidend hoger verzuim.

Tabel 5.5: Verzuim in procenten

Directie	2007	2008	2009 realisatie	2009 streefwaarde
AMF	-	-	3,6	3,9
ARBO	-	-	4,5	3,8
MHC	-	-	3,6	3,5
Totaal	4,6	4,9	4,1	3,8

5.1.1 Agressie en geweld

In 2009 is mede tegen de achtergrond van het rijksbrede programma 'veilige publieke taak' de aanpak van agressie en geweld binnen de Arbeidsinspectie versterkt. Dit kwam onder meer tot uiting in extra voorlichting, training en instructie: heeft iedereen hetzelfde beeld van ongewenst gedrag en hoe we hiermee omgaan. Daarnaast is er een nieuw registratiesysteem geïntroduceerd om een beter zicht te krijgen op aard en omvang van de incidenten. Tenslotte is op diverse fronten geïnvesteerd in het bespreekbaar maken van de incidenten.

Sinds de introductie in mei 2009 zijn via het nieuwe registratiesysteem in totaal 19 incidenten geregistreerd waarvan:

- 11x (non) verbaal zoals: hinderen, werk bemoeilijken, uitschelden, vernederen, uitdagen, beledigen;
- 6x serieus bedreigen zoals: intimideren, dreigen met schoppen en/of slaan, gerichte bedreiging met woorden;
- 2x fysiek geweld zoals: duwen, (licht) lichamelijk geweld.

Veertien van deze incidenten hebben een vervolg gekregen. In vier gevallen is aangifte gedaan bij de politie; de overige reacties bestonden vooral uit een gesprek met de werkgever c.q. dader al dan niet bevestigd met een brief.

5.1.2 Bedrijfsopvang

Binnen de Arbeidsinspectie zijn binnen de teams bedrijfsopvang actief. Deze verlenen de eerste opvang van collega's die tijdens de uitoefening van hun functie geconfronteerd worden met schokkende gebeurtenissen zoals agressie en geweld en ernstige of dodelijke bedrijfsongevallen. In 2009 is in 64 gevallen een beroep gedaan op een bedrijfsopvang, waarvan in 38 gevallen naar aanleiding van een ernstig ongeval en in 23 gevallen naar aanleiding van een agressie- of geweldsincident.

5.2

Personeelsontwikkeling

Het Nieuwe Inspecteren is de vertaling in de praktijk van de Arbeidsinspectie van Vernieuwing Toezicht. Het accent ligt op teamontwikkeling en een onderling vergelijkbare manier van optreden door openheid en interactie over de wijze van interveniëren. De individueel optredende inspecteurs moeten hiertoe elkaar inzicht geven in hun wijze van handelen. Hiervoor is een grote mate van onderling vertrouwen binnen de teams een voorwaarde. Met een teammonitor wordt dit onderlinge vertrouwen ondersteund.

Voor de directie Major Hazard Control is in 2009 een inhaalslag met betrekking tot de toerustingopleidingen afgerond. Op het terrein van Arbo is overlegd met verschillende andere inspectiediensten over opleidingsmogelijkheden. In 2009 namen drie IVW-inspecteurs deel aan de opleiding Handhaving van de Arbeidsinspectie.

De nieuw gevormde teams Centrale Intake en Inspectieondersteuning van Arbo en AMF zijn ondersteund bij het formuleren en operationaliseren van hun taakopdracht en de directie Arbo bij de vormgeving van de sectoraanpak.

6

Financiën

6.1 Uitgaven

De uitgaven van de Arbeidsinspectie bedroegen in 2009 € 59,7 miljoen. De begrotingsruimte werd iets overschreden. Onderstaand een uitsplitsing van de uitgaven per directie, het totaal en de ontwikkeling over de laatste drie jaar.

Tabel 6.1 Uitgaven Directie Arbo

Omschrijving	Beschikbaar	Realisatie jaarbasis	Overschot of tekort (-)
	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Ambtelijk personeel AI ARBO	29.385	29.923	-538
Overig personeel AI ARBO	0	191	-191
Centraal Materieel AI ARBO	567	251	316
Materieel AI ARBO	2.368	2.874	-506
Communicatie	250	131	119
Handhaving	200	333	-133
Primair Proces	226	280	-54
Totaal	32.996	33.983	-987

Tabel 6.2 Uitgaven Directie MHC

Omschrijving	Beschikbaar	Realisatie jaarbasis	Overschot of tekort (-)
	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Ambtelijk personeel AI MHC	6.211	6227	-16
Overig personeel AI MHC	205	186	19
Centraal Materieel AI MHC	66	31	35
Materieel AI MHC	399	419	-20

Zie voor vervolg tabel pagina 40

NIM BRZO materieel	155	68	87
Materieel/AI	9	9	0
MHC/Bestuurlijke boete (7264)			
Automatisering NIM BRZO	560	560	0
Totaal	7.605	7.500	105

6.2

Boetes (zie tabel 6.5)

De feitelijke inning van boetes in verband met overtreding van de Arbowet en Arbeidstijdenwet zijn in 2009 aanzienlijk hoger uitgevallen dan begroot. Dat komt door het inlopen op de werkvoorraad waaronder ook meer ongevallen die gemiddeld hogere boetes kennen, maar ook omdat achteraf gezien te behoudend was begroot. De inning van boetes in verband met overtreding van de Wet arbeid vreemdelingen en de Wet Minimumloon en minimum vakantiebijslag valt lager uit dan begroot in 2009. Specifiek voor de WML gaat het om een bescheiden bedrag waarvan de ontvangsten wat vertekend worden doordat betalingsregelingen, die hier aan de orde zijn, pas als ontvangsten geboekt worden als de boetes zijn betaald.

Er is geen verband tussen inkomsten uit boetes en "apparataatskosten".

Tabel 6.3 Uitgaven Directie AMF

Omschrijving	Beschikbaar	Realisatie jaarbasis	Overschot of tekort (-)
	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)
Ambtelijk personeel AI AMF	16.142	15.814	328
Overig personeel AI AMF	127	63	64
Centraal Materieel AI AMF	188	219	-31
Materieel AI AMF	2.154	2.152	2
Totaal	18.611	18.248	363

Tabel 6.4 Uitgaven Arbeidsinspectie totaal

Omschrijving	Beschikbaar 2009	Realisatie 2009	Tekort (-) 2009	Realisatie 2008	Realisatie 2007
	(1)	(2)	(3)=(1)-(2)		
Ambtelijk personeel AI	51.738	51.964	-226	54.654	52.786
Overig personeel AI	332	440	-108	3.225	1.928
Materieel / huisvesting en overig AI	7.142	7.327	-185	10.146	23.539
Totaal	59.212	59.731	-519	67.965	78.253

Tabel 6.5 Boeteontvangsten Arbeidsinspectie (bedragen x € 1 000)

Boetes	Boetes opgelegd door de AI in 2009	Totaal ontvangst SZW in 2009	Terug-betaalde boetes	Totaal ontvangsten Rijk 2009	Begroting 2009	Overschot / tekort t.o.v. begroting 2009	Inningspercentage t.o.v. opgelegde boetes in 2009
	A	B ¹²	C	D=B-C	E	F=D-E	J=D/A ¹³
ARBO	13.329	12.099	257	11.842	5.132	+ 6.710	89 %
ATW	522	648	36	612	303	+ 309	117 %
Wav	26.453	19.908	3.533	16.375	18.898	-2.523	62 %
WML	932	66	7	59	925	-866	6 %

¹² Ontvangsten op grond van betalingsregelingen blijven in depot bij CJIB totdat volledige vordering is voldaan; op 31-12-2009 was € 5,8 mln in depot waarvan € 4,5 mln op grond van de Wav, 1,1 mln ARBO-wet en ATW en € 0,2 WML.

¹³ Aangezien tussen beschikking en inning tijdsverschil zit gaat de inning niet over de in dat jaar opgelegde boetes. Dat verklaart waarom een percentage boven de 100 % kan uitkomen. Deze percentages zijn slechts een grove indicator van de inning per wet.

Bijlage 1:

Gebruikte afkortingen

AI	Arbeidsinspectie	SLIC	Senior Labour Inspectors Committee
AID	Algemene Inspectiedienst	SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
AIRA	Arbeidsinspectie Risicoanalysemodel	SVB	Sociale Verzekeringsbank
AMF	(directie) Arbeidsmarktfraude	SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Arbo	Arbeidsomstandigheden	UWV	Uitvoeringsinstelling Werknemersverzekeringen
ARIE	Aanvullende Risico-inventarisatie en -Evaluatie	VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
ATEX	Atmosphères Explosives (EU-wetgeving inzake explosieve stoffen)	VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordering en Milieu
ATW	Arbeidstijdenwet	V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
AVR	Arbeidsveiligheidsrapport	VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen	Wav	Wet arbeid vreemdelingen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksaangelegenheden	WML	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek		
CWI	Centrum (of Centra) voor Werk en Inkomen		
EMM	Expertise Centrum Mensenhandel en Mensensmokkel		
EU	Europese Unie		
GIR	Gemeenschappelijke Inspectieruimte		
GISAI	Geïntegreerd informatiesysteem Arbeidsinspectie		
ILO	International Labour Organisation		
IPO	Interprovinciaal Overleg		
i-Net	InspectieNet (geïntegreerd digitaal bedrijfsvoeringssysteem Arbeidsinspectie)		
IVW	Inspectie Verkeer en Waterstaat		
KEW	Kernenergiewet		
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten		
LAT	BRZO Landelijk Regieteam Besluit Risico Zware Ongevallen		
MHC	Major Hazard Control		
MOE	Midden- en Oost-Europese (Landen)		
LOM	Landelijk Overleg Milieuhandhaving		
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie Nederland		
OM	Openbaar Ministerie		
PvA	Plan van Aanpak		
RI&E	Risico-inventarisatie en Evaluatie		
Reach	Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen		
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporings Dienst		

*De andere bijlagen kunnen op www.arbeidsinspectie.nl
worden geraadpleegd:*

(type in zoekvenster: 'jaarverslag arbeidsinspectie 2009')

Bijlage 2:

Context, taken, bevoegdheden, werkterrein en missie

Beleidsterreinen en taken

De Arbeidsinspectie opereert op de volgende beleidsterreinen:

- arbeidsomstandigheden;
- arbeidsvoorwaarden;
- arbeidsmarkt;
- major hazard control.

Het wettelijk kader waarbinnen de Arbeidsinspectie opereert wordt gevormd door: de Arbeidsomstandighedenwet, de Arbeidstijdenwet, de Wet arbeid vreemdelingen, de Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag, het Besluit Risico's Zware Ongevallen, de Kernenergiewet, de Bestrijdingsmiddelenwet en de Warenwet.

De belangrijkste (actieve, reactieve en uitvoerende) activiteiten van de Arbeidsinspectie in het kader van deze beleidsterreinen en taken in 2009 waren:

- inspecties toezicht, handhaving en monitoring via inspecties; (o.a. Arbeidsomstandighedenwet, Besluit Risico Zware Ongevallen, Arbeidstijdenwet, Wet arbeid vreemdelingen en de Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag);
- beoordeling van arbeidsveiligheidsrapporten (MHC/ Seveso 2);
- onderzoek van klachten van werknemers over arbeidsomstandigheden of minimumloon;
- onderzoek van meldingen van ernstige arbeidsongevallen;
- onderzoek meldingen van mogelijke illegale tewerkstelling;
- onderzoek op verzoek Europese collega toezichthouders bij grensoverschrijdend werken;
- behandeling van aanvragen van vergunningen, onthefingen en vrijstellingen in het kader van Arbowet en Arbeidstijdenwet;
- het uitvoeren van risicoanalyses, monitoring en het genereren van beleidsinformatie;
- handhaafbaarheids- en uitvoerbaarheidstoets op nieuwe wet- en regelgeving,

- het beoordelen van boeterapporten en het opstellen en uitvoeren van boetebeschikkingen.

Handhaving

Conform haar missie, richt de Arbeidsinspectie zich vooral op de branches en bedrijven met hoge risico's en lage naleving. De Arbeidsinspectie hanteert de volgende bestuurlijke en strafrechtelijke handhavinginstrumenten:

- de stimuleringsbrief;
- de waarschuwing;
- de eis tot naleving van de wet;
- het stilleggen van het werk;
- het boeterapport (in bestuursrechtelijke zin);
- het proces-verbaal (in strafrechtelijke zin);
- de last onder dwangsom.

Bevoegdheden

Bij de uitvoerende activiteiten heeft de Arbeidsinspectie begrensde beleids- en bewegingsvrijheid. De criteria hiervoor zijn in regelgeving en instructies vastgelegd. Hieronder het overzicht van documenten waarin de bevoegdheden en gedragsregels van de (medewerkers van de) Arbeidsinspectie zijn vastgelegd:

- Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar Arbeidsinspectie;
  - Aanwijzingsregeling en Wijziging Aanwijzingsregeling toezichthoudende ambtenaren en ambtenaren met specifieke uitvoeringstaken van SZW-wetgeving;
  - Bevoegdheden van inspecteurs bij het binnentreden van woningen;
  - Gedragscode Arbeidsinspectie;
  - Organisatie-, mandaat- en volmachtbesluit Arbeidsinspectie 2009;
  - Aanwijzingsregeling boeteoplegger SZW-wetgeving 2004.
- Zie voor deze documenten: [www.arbeidsinspectie.nl / Wetgeving & handhaving/Bevoegdheden](http://www.arbeidsinspectie.nl/Wetgeving%20&%20handhaving/Bevoegdheden).

Omvangrijk en complex werkterrein, en onze begrensde capaciteit

De Arbeidsinspectie opereert in een complex en omvangrijk werkveld, waar ze te maken heeft met een gevarieerd aantal wettelijke bepalingen. Het merendeel van die bepalingen is gebaseerd op Europese richtlijnen voor veiligheid en gezondheid op het werk, of is een uitvloeisel van Europese marktordeningprincipes waaronder vrij verkeer van werknemers en diensten. Nederland telde in december 2009 ongeveer 557.000 geregistreerde bedrijven (met twee of meer werknemers) met in totaal meer dan 7 miljoen werknemers. Daarnaast telt ons land enkele duizenden (semi-)overheidsinstanties. Vrijwel al deze bedrijven en instanties behoren tot het (toezichts)domein van de Arbeidsinspectie. Dit impliceert dat de Arbeidsinspectie -gelet op de begrensde capaciteit- gemiddeld over het totaal aan bedrijven en instellingen slechts een relatief lage inspectiefrequentie kan bereiken. Door gebruik te maken van risicoanalyses wordt de inspectiecapaciteit zoveel mogelijk ingezet waar de grootste risico's en misstanden worden verwacht.

Door de gebruikmaking van dynamiserende (uitstralende) effecten van de inspectieprojecten (o.a. het genereren van media-aandacht, voor- en naoverleg met de geïnspecteerde branche) worden ook niet-geïnspecteerde bedrijven binnen een branche gestimuleerd om maatregelen te nemen die de naleving van de arbeidsbeschermende wetten op een hoger plan brengen.

Daarnaast wordt via het onderzoeken van klachten, tips en ongevalmeldingen, de trefkans bij bedrijven met mogelijke misstanden vergroot.

Missie

In 2007 is de missie van de Arbeidsinspectie als volgt verwoord:

De Arbeidsinspectie bevordert door middel van overleg, handhavingscommunicatie, toezicht en handhavingsinterventies de naleving van de wet op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk en bestrijdt illegale tewerkstelling en oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden. Daarbij wordt prioriteit gegeven aan de aanpak van ernstige schending van de wet. De wijze waarop in afzonderlijke sectoren en bedrijven invulling wordt gegeven aan de eigen verantwoordelijkheid speelt mee in de aanpak: 'hard waar het moet en zacht waar het kan'. De Arbeidsinspectie levert relevante informatie over de naleving op deze terreinen en draagt daarmee bij aan inzicht in de werking en vergroting van de effectiviteit van het overheidsbeleid.

In de Meerjarenstrategie Arbeidsinspectie 2008-2011, die in 2007 is opgesteld en door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer gestuurd, is een meer uitgebreide weergave opgenomen van de visie die de Arbeidsinspectie heeft op het werkterrein, de positie die daarbij wordt ingenomen, de doelen die worden nagestreefd en de strategie die wordt gevolgd. De meerjarenstrategie is op www.arbeidsinspectie.nl te vinden.

Bijlage 3:

Aantal bedrijfsvestigingen in het bestand van de Arbeidsinspectie op 31-12-2009 naar aantal werknemers

Sectoren met werknemers	1 t/m 9	10 t/m 99	100 en meer	Totaal
Onbekend	1.553	589	130	2.272
Landbouw, bosbouw en visserij	36.366	3.296	49	39.711
Winning van delfstoffen	110	70	15	195
Industrie	18.399	10.935	1.550	30.884
Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	120	67	51	238
Winning en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	652	485	77	1.214
Bouwnijverheid	32.306	9.372	503	42.181
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	123.076	24.329	1.250	148.655
Vervoer en opslag	13.753	5.056	657	19.466
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	30.209	7.521	150	37.880
Informatie en communicatie	13.812	2.851	311	16.974
Financiële instellingen	26.071	5.187	518	31.776
Verhuur van en handel in onroerend goed	7.928	1.272	105	9.305
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	50.434	9.005	578	60.017
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	20.287	5.579	642	26.508
Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	1.094	2.367	992	4.453
Onderwijs	10.627	6.628	822	18.077
Gezondheids- en welzijnszorg	27.495	6.286	1.520	35.301
Cultuur, sport en recreatie	10.645	2.270	142	13.057
Overige dienstverlening	16.474	2.086	199	18.759
Alle SBI codes	441.431	105.254	10.261	556.946

Noot:

Het aantal zelfstandigen zonder personeel komt op 593.0000 personen.

Bijlage 4:

Resultaten Arbo-inspectieprojecten en sectoraanpak

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Bouwnijverheid	<p>Doorlopend inspectieprogramma op bouwlocaties dat zich richt op majeure risico's en de B&U, GWW en de afbouwsector: valgevaar, fysieke belasting, gevaarlijke stoffen en lawaai. Daarnaast aandacht voor de bouwprocesbepalingen uit het Arbobesluit die de samenwerking op de bouwplaats regelen.</p> <p>In 2009 is een project uitgevoerd in de glazenwassersbranche. Het belangrijkste risico is hier valgevaar en fysieke overbelasting. Ook de opdrachtgevers zijn aangesproken en is handhavend opgetreden. Met de sector zijn afspraken gemaakt over een betere aanpak. Tijdens het project Afbouw is tijdens de inspecties met name gelet op de rol van de opdrachtgever in de ontwerpfase. Wanneer zij geen rekening hebben gehouden met de arbeidsomstandigheden, zijn ze daarop aangesproken.</p> <p>Verder is een project uitgevoerd bij steigermontage en steigergebruik. Dit project sloot goed aan bij de nieuwe steigerrichtlijn die door de branches is ontwikkeld.</p> <p>In bovengenoemde branches zijn de afgelopen tijd een aantal arbocatalogi getoetst en goedgekeurd.</p> <p>Het project in de wegebouw laat zien dat het aanrijdgevaar nog steeds het belangrijkste risico is. Ook hier is met name de rol van de opdrachtgever meegenomen en is daarbij in een aantal gevallen handhavend opgetreden.</p>
Bouwmateriëleindustrie	<p>Machine- en transportveiligheid, fysieke belasting, gevaarlijke stoffen, schadelijk geluid en onveilige inrichting van de arbeidsplaats zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>In 2009 is het Meerjarenprogramma Bouwmateriële gestart. In dit programma – dat tot 2012 loopt – wordt specifieke aandacht gegeven aan verbetering van de arbeidsomstandigheden binnen de te onderscheiden subsectoren. In 2009 is gedurende het gehele jaar geïnspecteerd in alle deelsectoren.</p> <p>Er is bij 425 bedrijfsvestigingen geïnspecteerd op algemene en machineveiligheid en fysieke belasting. Met betrekking tot de mate waarin er in de bedrijven sprake is van voldoende zorg voor veiligheid, is er vooral in de betonmortel- en betonproductenindustrie reden tot zorg. Zowel het totale aantal geconstateerde overtredingen als ook het aantal bedrijven waar door de inspecteurs is gehandhaafd, is groot.</p> <p>In 2009 zijn door alle vier deelsectoren arbocatalogi ontwikkeld en positief getoetst door de Arbeidsinspectie.</p>
Hout-, timmer- en meubelindustrie	<p>Fysieke belasting, onveilige machines en gereedschappen, onveiligheid bij intern transport, lawaai en gevaarlijke stoffen en dieselmotorenemissie zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>In 2009 zijn 750 bedrijven geïnspecteerd. Bij tweederde van de bedrijven zijn overtredingen vastgesteld, vooral op het gebied van machineveiligheid en de blootstelling aan houtstof.</p> <p>Het "Arbohoutteam" van de FNV bezocht ruim 200 bedrijven om werknemers voorlichting en advies te geven in het kader van de Arbohoutcampagne.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Agrarische sectoren	<p>Machineveiligheid, inrichting van de arbeidsplaats, fysieke belasting en werken met gevaarlijke stoffen vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>Het project Hoveniers en groenvoorzieners liet zien dat over het algemeen de zaken goed op orde zijn. Wel werd geconstateerd dat bij het werken met mechanisch aangedreven gereedschappen, zoals motorkettingzagen, kankerverwekkende stoffen worden uitgestoten. De sector staat open voor het gebruik van alternatieve brandstof.</p> <p>Het project Fruitteelt richtte zich op het werken met zuurstofloze koelcellen voor hard fruit. Dit heeft geleid tot een door de sector zelf ontwikkeld veiligheidsprotocol, dat binnenkort wordt opgenomen in de arbocatalogus voor de fruitteelt.</p>
Aardolie, Chemie, Kunststof en Rubber (ACKR)	<p>Belangrijkste risico's zijn acuut gevaarlijke stoffen, schadelijk geluid, algemene veiligheid werkplekken en fysieke belasting.</p> <p>Het project "Chemie in beeld" is in 2008 in de chemische sector gestart en is in 2009 voort gezet. Het doel van dit project is een breed beeld te krijgen van de processen, risico's en naleving in de sector ACKR en deze naleving te verbeteren door handhaving. Uit de eerste tussenrapportage van dit project (juni 2009) blijkt dat het veilig en gezond werken met chemische stoffen nog steeds een aandachtspunt is in deze sector. Het is in deze sector, waar vaak veel en diverse soorten chemische stoffen worden gebruikt, niet altijd even gemakkelijk om de blootstelling te bepalen, de juiste grenswaarden vast te stellen en de juiste maatregelen te nemen om gezond met deze chemische stoffen te werken. De naleving blijft achter en zal moeten verbeteren. Dit is met de branche besproken en zal de komende jaren hoog op de agenda blijven staan.</p>
Metaal	<p>Machineveiligheid, gevaarlijke stoffen, lasrook, fysieke belasting en schadelijk geluid zijn de grootste risico's.</p> <p>In deze sector is in 2009 een inspectieproject uitgevoerd bij de fabrikanten van metaalproducten (halffabricaten). Er is gekeken naar de blootstelling aan lasrook en lawaai. Deze onderwerpen sluiten direct aan bij de getoetste arbocatalogi in de metaalsector. De sociale partners in deze sector zijn zeer actief bezig met het verbeteren van de arbeidsomstandigheden. Er zijn al 3 arbocatalogi positief getoetst (ook op vluchtige organische stoffen) en de sector werkt hard aan nieuwe arbocatalogi over bijvoorbeeld machineveiligheid en fysieke belasting.</p> <p>De sector is begonnen met een cultuur-campagne. Hiermee wordt geprobeerd de houding van werkgevers en werknemers te verbeteren zodat veilig en gezond werken in de metaalsector een heel gewone zaak wordt.</p>
Vervoer	<p>Arbeids- en rusttijden, werkdruk, agressie en geweld, fysieke belasting, val-, plet-, en knelgevaar en gegaste ladingen zijn hier belangrijke thema's.</p> <p>Voor de domeinen Vervoer over de weg, Vervoer via de lucht, Vervoer over rails, Vervoer over water (inclusief zeehavens) zijn in het kader van de samenwerkende overheid front offices ingericht. Binnen het domein vervoer is Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) trekker/regievoerder. De Arbeidsinspectie neemt deel aan overleggen binnen de front offices.</p> <p>Voor het vervoer over de weg is begin 2009 besloten de inspectietaak op Arbeidstijdenbesluit Vervoer (ATBv) voor de eigen vervoerders per januari 2010 aan IVW over te dragen. Daarmee wordt bijgedragen aan de toezichtslastvermindering voor bedrijven in deze sector.</p> <p>In de Havens is de Arbeidsinspectie extra gaan investeren in bedrijven met een relatief hoge ongevalsratio. Er zijn systeeminspecties uitgevoerd bij havenbedrijven waar relatief veel ongevallen voorkomen, met als oogmerk bedrijven aanzetten tot het (verder) verankeren van arbo in de kwaliteitsbeleidscyclus. Daarnaast heeft follow up plaatsgevonden van de inspecties van voorgaande jaren op het gebied van fysieke belasting. Verschillende bedrijven in de Rotterdamse en Amsterdamse haven waar fysieke belasting tot overtredingen heeft geleid, zijn door de Arbeidsinspectie nauwlettend gevolgd om tot concrete verbeteringen te komen.</p> <p>De Arbeidsinspectie heeft in 2009 met de daarin participerende inspectiediensten een tweetal convenanten afgesloten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het convenant Lading • het convenant Inspecties aan boord van Zeeschepen

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Mobiliteitssector (garages)	<p>Fysieke belasting, werkdruk, veiligheid, arbeidsplaats/arbeidsmiddelen, werken met oplosmiddelen en dieselmotorenemissie vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>De sector mobiliteit omvat de bedrijven voor verkoop en onderhoud van voertuigen en tweewielers, tankstations, banden- en wielenbedrijven en schadeherstelbedrijven.</p> <p>De sector kent circa 36.000 bedrijven waarin totaal ongeveer 130.000 werknemers actief zijn. In 2009 zijn er twee inspectieprojecten uitgevoerd; één in garagebedrijven en één in en autopoetsbedrijven. In het project autowasserijen zijn zowel garages voor onderhoud van personen- en bedrijfswagens als garages voor vrachtwagens, caravans en campers en werkplaatsen voor openbaar- en besloten-vervoer bussen geïnspecteerd. De garages voor personen-, bedrijfs- en vrachtwagens zijn in het verleden al verschillende malen geïnspecteerd. Voor de overige werkplaatsen en garages was het de eerste keer dat de Arbeidsinspectie actief inspecteerde. Ook bij autowasserijen en -poetsbedrijven liep niet eerder een inspectieproject.</p> <p>Sinds begin 2009 zijn vijf arbocatalogi door de Arbeidsinspectie getoetst en akkoord bevonden: voor de personenauto- en bedrijfsautobedrijven (DME en fysieke belasting); voor banden- en wielenbedrijven (DME, en arbeidsmiddelen, speciaal de bandenkooien); caravan, camper en motorenrevisie (klimaat en gevaarlijke stoffen inclusief lasrook en asbest); tank- en wasstations (legionella en agressie en geweld) en carrosserieherstel (als onderdeel van de arbocatalogus voor de carrosseriebranche; fysieke belasting en geluid).</p>
Detailhandel	<p>Agressie en geweld, werkdruk en fysieke belasting vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>Er zijn themagerichte projecten uitgevoerd waarbij ook de magazijnen en/of distributiecentra in deze sector geïnspecteerd zijn (zie hiervoor onder Interne transportveiligheid en gegaste containers).</p>
Gezondheidszorg	<p>Fysieke belasting, agressie en geweld, werkdruk, werken met gevaarlijke stoffen, schadelijke straling, arbeidstijden en biologische agentia zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>Wat de samenwerking met andere inspectiediensten betreft is er voor de ziekenhuizen het frontoffice Ziekenhuizen, waarvan IGZ de trekker is. Hierin werken de VROM-Inspectie, de AI, IGZ, de VWA en de IVW samen.</p> <p>In de eerste helft van 2009 is de rapportage artsassistenten verschenen. Naar aanleiding daarvan hebben de werkgevers- en werknemersorganisaties voor de ziekenhuizen een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een 48-urige werkweek voor artsassistenten in 2011. De resultaten van het project ambulancezorg gaven aanleiding om specifiek op de problematiek van bijbanen extra actie te ondernemen vanuit de arbeidsinspectie.</p> <p>Verder is de Arbeidsinspectie in 2009 het project facilitaire diensten gestart. Hiermee zijn de arbeidsomstandigheden van de werknemers in de technische diensten, keuken, schoonmaak en wasserij en linnenafdeling weer eens op de agenda gezet.</p> <p>Voor de sectoren ziekenhuizen, academische ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg gehandicaptenzorg, thuiszorg, verpleging en verzorging, apothekers, huisartsen, jeugdzorg, kinderopvang, welzijn en maatschappelijke dienstverlening zijn de arbocatalogi beschikbaar.</p>
Sociale Werkvoorziening	<p>Gevaarlijke stoffen, psychosociale belasting en fysieke belasting en machineveiligheid zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>In deze sector, waar het noodzakelijk is dat bedrijven een veilige werkomgeving bieden aan kwetsbare werknemers, hebben in 2009 geen inspectieprojecten plaats gevonden.</p> <p>Wel zijn er controlebezoeken afgelegd en is de arbocatalogus over agressie en geweld goedgekeurd.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Schoonmaak	<p>Belangrijke arbeidsrisico's zijn fysieke overbelasting, blootstelling aan gevaarlijke stoffen en machineveiligheid. Klachten aan het bewegingsstelsel is dan ook één van de meest voorkomende uitvalsoorzaken.</p> <p>Het schoonmaken van treinen is erg zwaar werk. De Arbeidsinspectie heeft daarom al een aantal jaren, in afstemming met sociale partners, Prorail en Nedtrain gesprekken over het terugdringen van fysieke belasting. In 2009 zijn er veel tijdelijke maatregelen ingevoerd in afwachting van het structureel aanpassen van de rangeerterreinen. Deze aanpassingen zullen in 2010 worden voortgezet. Daarnaast is in 2009 de arbocatalogus voor de industriële reiniging positief getoetst. De schoonmaak en glazenwassersbranche heeft al sinds 2008 een positief getoetste arbocatalogus.</p>
Voedings- en genotmiddelenindustrie	<p>Veiligheid van machines, schadelijk geluid, biologische agentia, fysieke belasting zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>De voedings- en genotmiddelenindustrie bestaat uit ca. 7000 bedrijven met ca. 150.000 werknemers en kent veel deelsectoren. In twee daarvan is in 2009 een inspectieproject geweest.</p> <p>Het project meel en diervoeder is uitgevoerd bij de fabrikanten van de bakkerijgrondstoffen, meel en diervoeder.</p> <p>Deze drie deelsectoren kenmerken zich door dezelfde belangrijkste risico's: blootstelling aan stof, stofexplosiegevaar en schadelijk geluid. Tijdens de inspecties zijn bij ruim 2/3 van de bedrijven op deze onderwerpen nog veel overtredingen geconstateerd. De meeste overtredingen hadden te maken met stofexplosiegevaar</p> <p>In het laatste kwartaal van 2009 is een inspectieproject gestart in slachterijen en vleesbewerkende bedrijven om de naleving van de bedrijven op mes- en machineveiligheid te bepalen en de voorlichting en onderricht aan en de toezicht op de werknemers te verbeteren. Daarbij ligt de focus op de niet-Nederlandstalige werknemers.</p>
Openbaar bestuur	<p>Werkdruk en werktijden, fysieke belasting, beeldschermwerk, agressie en geweld, duikarbeid zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>In het openbaar bestuur zijn 291.200 werknemers werkzaam. Tot het openbaar bestuur horen de dertien departementen van het Rijk, twaalf provincies, 26 waterschappen en 431 gemeenten.</p> <p>In 2009 is de Arbeidsinspectie gestart met de ontwikkeling van een programma om agressie en geweld tegen te gaan. Het programma komt tot stand in nauwe samenwerking en afstemming met het project 'Veilige Publieke Taak' van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.</p> <p>In 2009 verscheen het verslag van de inspecties bij woningcorporaties. De resultaten waren niet erg positief. In 70 procent van de gevallen schoten de woningcorporaties op één of andere manier tekort bij de bescherming van hun personeel tegen agressie en geweld. In de eerste helft van 2009 zijn inspecties uitgevoerd naar agressie en geweld bij de politiekorpsen.</p> <p>In 2009 zijn bij de inspectie arbocatalogi ingediend en goedgekeurd van provincies, sociale werkvoorziening, politie en het uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV). Verder zijn in 2009 de inspecties afgerond naar duikarbeid. Vooral is veel aandacht uitgegaan naar het verbeteren van de veiligheid bij het brandweerdijken. Alle korpsen met een duikteam hebben in 2009 bezoek gehad van de Arbeidsinspectie. Op allerlei niveaus zijn betrokkenen geactiveerd om de veiligheid structureel en diepgaand te verbeteren.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Onderwijs	<p>Werkdruk, agressie en geweld, fysieke belasting, beeldschermwerk en ondeugdelijke inrichting van de arbeidsomgeving zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>Het onderwijs bestaat uit vier deelsectoren: het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo), het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (bve) en het hoger onderwijs (ho) / wetenschappelijk onderwijs (wo).</p> <p>In 2009 is een inspectieproject gestart bij circa 250 scholen in het Speciaal Onderwijs gericht op fysieke belasting en algemene veiligheid. Specifiek wordt gelet op de machineveiligheid in praktijklokalen in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Dit project wordt in 2010 afgerond. Verder is het projectverslag Praktijklokalen in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs gereed gekomen. Bij circa 9 van de 10 instellingen bleken één of meerdere overtredingen te zijn geconstateerd. Problemen deden zich vooral voor op het gebied van het nemen van concrete maatregelen om de risico's veiligheid en gevaarlijke stoffen op de werkvloer te beperken. De resultaten zijn besproken met de verschillende partijen, zoals ministerie van OCW, de VO-Raad, MBO Raad en vakorganisaties. Ook zijn de resultaten van het project uitgebreid besproken in het Algemeen Overleg van de vaste Kamercommissie SZW met vervolgacties als gevolg zoals nieuwe inspecties door de Arbeidsinspectie bij 'achterblijvers' van scholen in 2010.</p> <p>Begin 2009 is een arbobrochure voor de deelsector primair onderwijs opgesteld: 'Arbeidsrisico's in het primair onderwijs. Ook is voor het voortgezet onderwijs is in 2009 een Arbocatalogus ingediend die door de Arbeidsinspectie inmiddels is goedgekeurd en middels een campagne geïntroduceerd (zie www.arbocatalogus-vo.nl). Het MBO heeft eind december 2009 een arbocatalogus ingediend, die voor de onderwerpen arbobeleid, verzuimbeleid, bedrijfshulpverlening, agressie en geweld, ergonomie en fysieke belasting is goedgekeurd.</p>
Horeca/Recreatie	<p>Fysieke belasting, schadelijke geluid, agressie en geweld, werkdruk, gevaarlijke stoffen, drukapparatuur, arbeid door jongeren en gevaarlijke werkplekken zijn hier de belangrijkste risico's.</p> <p>Zowel de Horeca- als Recreatiesector heeft in 2009 een herziene versie van de arbocatalogus opgesteld. Beide catalogi zijn door de AI positief beoordeeld. Binnen het programma 'Vernieuwing toezicht' werken de rijksinspecties VWA, AI en VI met elkaar samen. Daarbij is ook nadrukkelijk de branchevereniging Koninklijk Horeca Nederland (KHN), waarbij ongeveer de helft van de Nederlandse horecaondernemers is aangesloten, betrokken. Ook in 2009 hebben de vier rijksinspecties hun inspectieplannen voor 2009 op elkaar afgestemd onder regie van de VWA. Er werden zoveel mogelijk inspecties afgestemd en gecombineerd. Daarnaast heeft de AI ook in 2009 haar toezicht op de arbeidsomstandigheden in de horeca en recreatie overgedragen aan de VWA. VWA controleurs hebben in 2009 het werk van kinderen en jeugdigen in bijbanen en vakantiewerk geïnspecteerd. Daarnaast hebben zij in 47 discotheken de blootstelling van werknemers aan voor de gezondheid schadelijke geluidsniveaus geïnspecteerd. Bij het merendeel van de discotheken werden overtredingen geconstateerd die met name betrekking hadden op het ontbreken van structurele maatregelen om geluidsbelasting bij de bron aan te pakken en het niet dragen van gehoorbescherming.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Papier-, Karton en Grafische verwerking	<p>Werken met machines, intern transport, inrichting van de werkomgeving, gevaarlijke stoffen, fysieke belasting en schadelijk geluid vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>In de papier- en kartonindustrie werken drie brancheverenigingen (Koninklijke Kartoflex, VG en Koninklijke VNP) en werknemersverenigingen (FNV Bondgenoten, FNV Kiem, CNV BedrijvenBond en De Unie) samen in het Verbond Papier en Karton, ter verbetering van arbeidsomstandigheden. Het Verbond Papier en Karton heeft in 2009 de voor de branche belangrijke arbeidsrisico's, waaronder schadelijk geluid, heatstress, fysieke belasting en machineveiligheid, opgenomen en uitgewerkt in een arbocatalogus. Een aantal leden van de Koninklijke VNP werken mee aan de pilot van de uitvoering van de veiligheidscampagne Alerta, een samenwerking van SZW met de Stichting Consument en Veiligheid. Daarnaast is de Papier en karton sector in 2009 gestart met het opzetten van een vorm van horizontaal toezicht. Dit betekent dat auditteams bedrijven gaan doorlichten om daarmee pro-actief knelpunten te kunnen signaleren en daar waar mogelijk hierop bij te sturen.</p> <p>In de grafische industrie is in 2009 het eerste deel van de arbocatalogus Grafimedia goedgekeurd door de AI, en bestaat uit de arborisico's: geluid op de werkplek, gevaarlijke stoffen en oplosmiddelenreductie in de offset. Om de arbocatalogus aan te laten sluiten op de RI&E heeft de brancheorganisatie KVGGO samen met de vakbonden de branche RI&E Grafimedia gemoderniseerd en uitgebreid.</p>
Afval en milieudienstverlening	<p>Dieselmotorenemissie, biologische agentia, valgevaar en onveilige arbeidsmiddelen en onveilige machines zijn de belangrijkste risico's.</p> <p>In vervolg op eerdere jaren is ook in 2009 door de Arbeidsinspectie actief deelgenomen aan het project Vernieuwing Toezicht Afval dat getrokken wordt door de VROM inspectie en waarin de verschillende toezichthouders die in de Afvalsector opereren zijn vertegenwoordigd.</p> <p>In 2009 is er door de Arbeidsinspectie een inspectieproject uitgevoerd in de deelsector afvalinzameling en is daarvan het projectverslag uitgebracht.</p> <p>Bij ruim 2 van de 3 geïnspecteerde bedrijven zijn een of meerdere overtredingen geconstateerd. De meeste overtredingen deden zich voor ten aanzien van de beheersmaatregelen om de blootstelling van werknemers aan dieselmotorenemissie van huisvuilinzamelwagens te voorkomen of te minimaliseren. Bij inzameldepots deden zich andere problemen voor met gevaarlijke stoffen. Hier bleek te weinig te worden gedaan om calamiteiten, zoals brand of een explosie veroorzaakt door chemische afvalstoffen, te voorkomen.</p> <p>In 2009 is verder door de branche- en sectororganisaties een Arbocatalogus Afval ontwikkeld en aan de Arbeidsinspectie ter toetsing voorgelegd.</p> <p>De uitkomst van deze toets was positief voor de onderwerpen agressie en geweld, mentale belasting, fysieke belasting en arbeidsplaatsen en arbeidsmiddelen voor het onderdeel 'inzamelen bedrijfsafval'. Voor de andere onderwerpen is de catalogus niet goedgekeurd.</p>

Bijlage 5:

Arbo-activiteiten/projecten binnen thema's

Thema/ groep	Belangrijkste activiteiten
Toezicht Kernenergiewet (KEW)	<p>In 2009 is de rapportage verschenen van inspectieprojecten die in 2008 (of begin 2009) zijn afgerond: Gaschromatografen die werken met een radioactieve detector; Radiologie in kleinere ziekenhuizen; Productie van radiofarmaca en twee projecten waarbij de actualiteit van KEW-vergunningen die zijn afgegeven vóór 2000 is gecontroleerd .</p> <p>Het beeld van de inspecties is dat in de meeste geïnspecteerde bedrijven één of meer overtredingen op de KEW of vergunning worden geconstateerd. Met name de risico's van het werken met bronnen van ioniserende straling zijn niet of nauwelijks geanalyseerd. Vooral bedrijven met één of enkele lichte radioactieve bronnen vergeten vaak welke verplichtingen er ook alweer zijn vanwege de KEW. Speciaal voor deze bedrijven zal er begin 2010 een arbobrochure verschijnen om alle verplichtingen en de benodigde maatregelen nog eens op een rijtje te zetten.</p>
Reach (registratieplicht stoffen)	<p>In 2009 zijn er ongeveer 1900 inspecties uitgevoerd in het kader van het samenwerkingsverband Reach (samenwerking VWA, VROM-I en AI). Deze inspecties, die bestonden uit een vragenlijst, zijn voornamelijk uitgevoerd bij de professionele gebruikers van chemische stoffen. Uit deze inspecties is gebleken dat de bekendheid met Reach en het gebruik van VIB's (VeiligheidsInformatieBladen) zeer laag is.</p>
Gegaste containers	<p>De Arbeidsinspectie heeft in 2009 opnieuw gecontroleerd of bedrijven maatregelen treffen om blootstelling van werknemers bij het openen en lossen van importcontainers te voorkomen. Dit jaar werd op basis van een motie van de tweede kamerleden Poppe en Boelhouwer (1 juni 2008) nauw samengewerkt met de VROM Inspectie, Inspectie Verkeer en Waterstaat, Voedsel en Warenautoriteit en de Douane om in de haven van Rotterdam 1000 containers te controleren op de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Bij een te hoge concentratie van een gevaarlijke stof werd door de Arbeidsinspectie een inspectie uitgevoerd bij de eindontvanger van de betreffende container(s). Bedrijven hebben naar aanleiding van de inspecties onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de door hen ontvangen containers. Bij deze bedrijven worden jaarlijks vele tienduizenden containers ontvangen. Op basis van de door de bedrijven uitgevoerde metingen van gevaarlijke stoffen zijn effectieve maatregelen genomen om blootstelling van werknemers te voorkomen.</p>
Interne transportveiligheid en magazijnveiligheid	<p>In januari 2009 is de Arbeidsinspectie een thematisch inspectieproject gestart met een looptijd tot en met 2011. Belangrijkste doelstelling in dit project is het aantal ongevallen met heftrucks in magazijnen en distributiecentra waarbij heftrucks betrokken zijn fors terug te dringen. Hier is alle reden toe. Al jaren blijken er jaarlijks enkele honderden ongevallen met heftrucks bij de AI te worden gemeld. En dat is slechts het topje van de ijsberg. Uit onderzoek van de stichting "Consument en Veiligheid" blijkt dat er per jaar ongeveer 1700 mensen op de eerste hulp van ziekenhuizen aankloppen nadat zij bij een ongeval met een heftruck betrokken zijn geweest.</p>

Asbestverwijdering	<p>In 2009 zijn voor het onderwerp asbest en de daaraan verbonden grote risico's de volgende belangrijke stappen gezet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een selectie gemaakt van 49 bedrijven die min of meer stelselmatig de regelgeving overtreden. • Met de certificerende instellingen is een protocol opgesteld om informatie uit te wisselen. • De Arbeidsinspectie heeft een webportaal geopend waarnaar de wettelijk verplichte asbestmeldingen kunnen worden verstuurd. Voor de bedrijven betekent het een vermindering van de administratieve last. <p>In 2009 heeft de Arbeidsinspectie verder meegewerkt aan de ontwikkeling van het asbestvolgsysteem (AVS). Dit systeem dat in 2010 operationeel wordt, en digitaal de asbestketen in kaart brengt zal een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het "sluiten" van de asbestketen.</p>
Uitzendkrachten	<p>De inspecteurs zijn van april tot en met december 2009 op bezoek geweest bij ongeveer 700 bedrijven waar uitzendkrachten, gedetacheerde werknemers of stagiairs werkten. Ze hebben daarbij gecontroleerd of deze werknemers goede instructies krijgen over veilig werken en of het bedrijf daarop ook toeziet. Bij overtredingen pakte de Arbeidsinspectie zowel het bedrijf als het uitzendbureau aan. Beide zijn er namelijk voor verantwoordelijk dat uitgeleende werknemers veilig en gezond kunnen werken. Als de werkomstandigheden van stagiairs niet in orde waren, sprak de Arbeidsinspectie ook de school aan op zijn verantwoordelijkheid.</p>
Kinderen en jeugdigen	<p>Er zijn bijna 1200 inspecties uitgevoerd in de sectoren land- en tuinbouw, horeca, detailhandel en daarnaast in diverse groothandels/distributiecentra en garagebedrijven. Ook zijn er bezoeken gebracht in de vroege ochtend aan krantendepots om de krantenbezorgers te checken. De VWA-controleurs hebben ruim 300 inspecties in de horecasector voor hun rekening genomen.</p>

Bijlage 6:

Resultaten AMF-inspectieprojecten en interventieteams

Inspectieresultaten 2009

Soort activiteit \ jaar	Aantal gestarte zaken			Zaken met 1 of meer boeterapporten			Aantal illegaal tewerkgesteld		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Interventieteams	2254	2406	3368	298	335	549	426	391	761
AMF projecten	6976	7624	6400	1203	1231	939	1636	1514	1323
Meldingen	493	353	1163	151	93	514	444	102	810
Alle activiteiten	9723	10383	10931	1652	1659	2002	2506	2007	2894

Jaar	Gemiddeld aantal inzetbare fte's inspecteurs			% gestarte zaken met 1 of meer boeterapporten		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Interventieteams				13%	14%	16%
AMF projecten				17%	16%	15%
Meldingen				31%	26%	44%
Inspecteurs	167	155	166	17% ¹⁴	16% ¹⁴	18% ¹⁴

Gegevens AMF-activiteiten 2009 per risicosector

	Aantal gestarte zaken	Gestarte zaken met 1 of meer boeterapporten	% gestarte zaken met overtreding	Aantal illegaal tewerkgesteld
Autobedrijven	638	83	13%	80
Bouw	699	158	23%	298
Detailhandel	1.130	203	18%	212
Horeca	2.082	363	17%	447
Intermediairs	516	97	19%	132
Land- en tuinbouw	515	53	10%	130
Schoonmaak	426	92	22%	114
Evenementen	323	54	17%	61
Onderhoudsstops	15	4	27%	0
Handhavingscommunicatie Detailhandel	227	25	11%	23
Overige sectoren	405	71	18%	139
Totaal	6.976	1.203	17%	1.636

¹⁴ Percentages zaken die tot een boeterapport leiden.

Gegevens activiteiten Interventieteams 2009 per risicosector

	Aantal gestarte zaken	Gestarte zaken met 1 of meer boeterapporten	% gestarte zaken met overtreding	Aantal illegaal tewerkgestelden
Detailhandel	647	63	10%	61
Schoonmaak	60	11	18%	6
Horeca	274	19	7%	48
Land- en tuinbouw	376	90	24%	161
Intermediairs	13	8	62%	9
Overige sectoren	884	120	14%	141
Totaal	2.254	311	14%	426

Annex 7:

2009 Annual Report of the Labour Inspectorate Summary

1.1 Introduction

The theme in 2009 was heavy weather and economic crisis. The question is whether this means that companies will sooner resort to illegally employed people or on the contrary make more use of the growing legal work force supply. Because of the need to save will companies cut back on health and safety of their staff or do they value even more the prevention of employees dropping out? Despite the labour market becoming less tight, for the first time in many years the labour market fraud inspectors discovered more illegal employment in inspected companies. The inspectors also more often detected underpayment compared with the statutory minimum wage. It should, however, be noted that the growth of the number of illegal employees is still modest and the problem of underpayment compared with the statutory minimum wage was established at less than 1% of the inspected companies. Despite the reduced building activities the working conditions inspectors halted the building activities more often due to acute danger. The percentage of interventions as a result of inspections also increased somewhat. The Labour Inspectorate clearly received more complaints about working conditions and more notifications of accidents than in previous years. These poorer figures need not only be linked to the crisis, the improved ease of notification of accidents and complaints for instance and the further improved risk-oriented inspecting may also have contributed to violations being detected more often.

Fortunately, a lot of good things can also be said about 2009. This relates in the first place to the efforts of the social partners to create conditions at sector level for safe, healthy and fair work. At the end of 2009 almost half of the employees were covered by a Working Conditions Catalogue in which employers and employees indicated the way in which compliance with the Working Conditions Act

(Arbowet) can be brought about.

The voluntary certification of temporary employment agencies is developing further.

According to an independent survey the Labour Inspectorate succeeded in reducing the supervision burden by 25% in sectors where the Labour Inspectorate has a leading role in the coordination of the supervision. The Inspectorate obtained good results by providing more intensive advice in connection with inspection projects. Finally, the Labour Inspectorate succeeded in clearing away the backlogs in imposing fines.

Table 1.1 Key figures of the Labour Inspectorate in 2009

Total staff as of 31.12.2009	
Staffing in full-time equivalents (FTEs) and in persons	811 FTEs 828 persons
Number of inspectors in (FTE)	
• Working conditions	230 FTEs
• MHC (Major Hazard Control)	40 FTEs
• Labour market fraud	188 FTEs
Total	458 FTEs
Expenditure	€ 60 million
Number of cases = inspections + investigations	
• Active working conditions inspections	21,386
• Accident investigations	2,416
• Investigation of complaints about working conditions	1,358
• Labour market fraud (Wav + WML)	9,723
• MHC (BRZO and ARIE)	521
Total	35,404
Total number of enforcement activities (incentive letters, cautions, demands, discontinuations, penalty reports, penalty orders and official reports)	
	±16,000
Administrative penalties	
• penalty decisions (Working Conditions Act, ATW, Wav and WML)	4,983
• penalty imposed	€ 41.2 million
• penalty collected	€ 28.9 million

1.2

The sphere of activity of Working Conditions

The sphere of activity of the Directorate for Working Conditions of the Labour Inspectorate covers anywhere in the Netherlands where people are working. This involves over 550,000 branches of companies and establishments, of which 80% have less than 10 employees. In addition, this relates to 600,000 self-employed persons without staff ('ZZPs') who also have to comply with the Working Conditions Act for serious risks and hazards to third parties. In the Netherlands the public sector including the prison service, armed forces and the police, are also covered by the supervision of the Labour Inspectorate. The exception is with regard to the extraction of raw materials (gas and salt), where the National Mines Inspectorate supervises the Working Conditions Act (Arbowet - Arbeidsomstandighedenwet) and the Working Hours Act (ATW - Arbeidstijdenwet). Moreover, there are cooperation agreements with the Traffic and Water Management Inspectorate and the Food and Consumer Product Safety Authority for parts of transport (shipping, air, rail and road transport) and with regard to the Hotel and Catering Industry.

In 2009 the Labour inspectorate inspected 21,386 companies with regard to compliance with the Working Conditions Act, the Working Hours Act and the Nuclear Energy Act (Kernenergiewet). This is above the indicator of 20,000 inspections in the budget of the Ministry of Social Affairs and Employment for 2009. Moreover, 2,416 industrial accidents were investigated, of which 76 were fatal, and 1,358 complaints about working conditions or working hours. That is more than was expected according to the 2009 annual plan. The number of reported accidents was 10% higher in 2009 than in 2008 and the number of complaints received was 40% higher. The number of reported fatal accidents was fortunately 13% lower than the year before.

In 58% of the cases the Labour Inspectorate took enforcement action. This varied from an incentive letter to an official report and the many legal instruments ranging between the two.

This is a fraction more often than in previous years. After repeat checks the shortcomings appeared to have been counteracted in 98% of the cases. This percentage is an indicator of the effectiveness of the interventions by the Labour Inspectorate in 2009; it is above the target value of >95% included in the budget of the Ministry of Social Affairs and Employment.

The number of operations halted in connection with acute

danger rose by 6% from 2,248 in 2008 to 2,372 in 2009 and the number of administrative penalties for violation of the Working Conditions Act or the Working Hours Act by 37% from 1,919 in 2008 to 2,623 penalties in 2009. The amount collected rose from €9.8 million to €13.8 million. With respect to the latter it should be considered that the picture is distorted because in 2009 the Labour Inspectorate succeeded remarkably in making up the backlogs in imposition and collection of penalties.

Especially in the second half of 2009 the review of Working Conditions Catalogues by the Labour Inspectorate came fully on stream. In a Working Conditions Catalogue the social partners indicate the manner in which the legal standards in their sector can be complied with. 49% of the working population in the Netherlands are already covered by the scope of a Working Conditions Catalogue and 158 Working Conditions Catalogues were offered to the Labour Inspectorate for a review. Many Working Conditions Catalogues must be further expanded in the coming years because they don't include all the relevant risks of the sector. The Labour Inspectorate uses Working Conditions Catalogues as reference in its enforcement policy and supports implementation via its sectoral approach.

The renovation and intensification of the sectoral approach gained further shape in 2009. You can read further and more comprehensively below about the tailored actions in the form of sector-specific brochures, specific information campaigns and conferences to support compliance in the sectors.

The National Inspectorates cooperate in the Inspection Council in order to coordinate the supervision, to minimise the inspection burden for companies and to encourage mutual communication.

The government's objective to reduce the supervision burden by 25% has been achieved in the domains where the Labour Inspectorate is responsible for coordinating supervision. The extent of the supervision burden in the construction, timber and metal industries as well as the small-scale industry also shows a good contribution by the Labour Inspectorate.

In 2009 in the construction and industry domains, the Labour Inspectorate succeeded in expanding the coordination of the inspection activities by the supervisory services of municipalities. This is important because the municipalities in many domains are a bigger source of the supervision burden than the national inspectorates. In addition, the municipalities appear to be able to support the Labour Inspectorate and other national inspectorates in finding potential offenders. This further strengthens the risk-oriented inspection, and the administrative and inspection burdens become more focussed on where they are required.

1.3 The field of work of Major Hazard Control

This field of work covers approximately 450 companies that must comply with high safety requirements pursuant to the Major Accidents (Risk) Decree (BRZO) and approximately 350 companies that have to draw up an Additional Risk Assessment and Evaluation (ARIE) in connection with the presence of large quantities of hazardous substances.

In total 350 BRZO and ARIE inspections were carried out. There were interventions in 45% of the cases, ranging from a caution to an official report.

In 2009 two serious accidents occurred at companies covered by the BRZO: one incident resulted in the death of 2 employees and one incident resulted in the death of one employee and destruction of the factory. Both incidents gave cause for a criminal investigation. These investigations had not yet been completed at year-end. A third criminal investigation, which the Labour Inspectorate started in 2008, has not yet been completed and will run on into 2010.

In the 2009 budget the following is an indicator of the safety of companies covered by the BRZO and ARIE, mostly the processing industry: three notifications of major incidents to the EU per annum. In 2009 in actual fact three incidents were notified to the Safety Investigation Board (OVV - Onderzoeksråd voor de Veiligheid) for being passed on to the EU.

On the basis of inspections of compliance with the ATEX Guidelines on working in and near explosive atmospheres, information meetings were organised in 2009. The target group of companies covered by the BRZO and ARIE was very well represented. In addition, special attention was paid to the subjects of maintenance and pressure equipment. A special inspection project was carried out in the petrochemical industry based on the lessons learned from the disaster at the BP refinery in Texas in 2005. An assessment has been made of whether comparable situations occur in the Netherlands and intervention took place where necessary. The results will be published in 2010.

Cooperation

By investing in the cooperation with associated supervisory bodies, the performances of the government have been further improved. The joint preparation and implementation of inspections runs properly and in 86% of the inspections the Labour Inspectorate contributes within the agreed period of 6 weeks to the joint inspection reports. In addition, in order to obtain more homogeneity in the enforcement by the various supervisory bodies, a process has been started up that will continue in the coming years.

In 2009 a first step has been taken on the road to cooperation in four regional partnerships Apart from the Labour Inspectorate being a service operating nationally for the protection of employees, local and regional organisations for environmental protection and public safety such as the provinces, municipalities and the fire brigade are also supervisory bodies. Therefore regional cooperation is required to realise uniform and properly coordinated operation. This was started up in the South region and in the meantime this cooperation has been extended to the other three parts of the country. The Labour Inspectorate considers national uniformity and development of one set of instruments to be important and puts a lot of energy into this. The establishment of a joint BRZO Academy in 2009 is a milestone for the Labour Inspectorate.

In 2009 a start was made on joining the supervisory activities and the BRZO supervision under the umbrella of Innovative Supervision of the Chemical Sector. First an assessment was made of the activities aimed at BRZO supervision and other supervision, currently still separated, which is based on the idea that these activities overlap each other. This development process will be continued in the coming years.

1.4 The field of work of Labour Market Fraud

In 2007 and 2008 the Labour Inspectorate detected a decrease in illegal employment. In 2009 some increase has again been observed. 2,500 illegally employed persons were discovered compared with 2,000 persons in the year before. In 17% of the inspections violations of the Foreign Nationals (Employment) Act (Wav – Wet arbeid vreemdelingen) were detected compared with 16% in 2008.

Active supervision of compliance with the Minimum Wage and Minimum Holiday Allowance Act (WML – Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag) is carried out at the same time as the supervision of the Wav. The number of penalty reports for violations of the WML increased in 2009 from 53 to more than 80. This means that underpayment compared with the statutory minimum wage was established in less than 1% of the inspections.

A pilot with information about the reasons for and manner of combating illegal employment and underpayment compared with the minimum wage prior to the Wav and WML inspections in an old urban area, has been successfully repeated in 2009 in several old urban areas in Amsterdam, Rotterdam and The Hague.

In 2009 several striking phenomena occurred. The Labour Inspectorate established, for instance, that employers employ foreign students and trainees without an employment permit or in violation of the conditions of the permit. It was also established that managers of foreign companies come to the Netherlands to establish a branch or base here but who in actual fact work illegally in a completely different position.

In 2009 reduction in working hours (WTV Scheme) and part-time unemployment benefit were major measures to cushion the negative effects of the crisis and to enable recovery more quickly as soon as there was an upturn in the economy. The Institute for Employee Benefit Schemes (UWV) checks for any abuse of the part-time unemployment benefit. In 2009 the Labour Inspectorate carried out two surveys into the abuse of the WTV Scheme and passed on one case to the Social Information and Investigation Service (SIOD) for a criminal investigation.

The Labour Inspectorate plays a signalling role in combating human trafficking in the form of work-related exploitation. These signals go to the SIOD and thereafter to the Expertise Centre for Human Trafficking and Migrant Smuggling (EMM – Expertise Centrum Mensenhandel en Mensensmokkel) of the National Criminal Investigation Service (Dienst Nationale Recherche Informatie), the Royal Netherlands Military Constabulary (Koninklijke Marechaussee), the Immigration and Naturalisation Service (IND – Immigratie- en Naturalisatiedienst) and the Social Information and Investigation Service (Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst). In order to gain more insight into the extent to which there is concurrence between the activities of the Labour Inspectorate and the prevention of any exploitative situations, the Labour Inspectorate and the SIOD established a pilot called ‘Work-related Exploitation’. In this project a connection is made between registered details of the Labour Inspectorate and details of the EMM. The watchfulness of inspectors for any signals of exploitation and human trafficking is increased by means of a training course.

In 2009 more penalties were notified for violation of the Wav and WML, but the collection of Wav and WML penalties remained more than €3 million below the expected amount of €18 million according to the 2009 budget. Collection of Wav and WML penalties has always been more difficult than those for violations of the Working Conditions Act and the Working Hours Act. In 2009 refunds of Wav penalties and payment arrangements for Wav and WML penalties resulted in lower revenues and in some cases in deferment of payment. Because many payment arrangements were made for Wav penalties, this means that the outstanding penalties will only be collected in the long term.

Cooperation

Together with the Tax and Customs Administration the Labour Inspectorate conducted the ‘Aan de slag met buitenlandse arbeidskrachten’ (working with foreign employees) campaign, and will continue with this information provision in 2010.

At the request of the Immigration and Naturalisation Service (IND) the Labour Inspectorate investigated companies for compliance with the Knowledge Migrants Regulation. A violation was established in 27% of these inspections, of which 18% related to the Knowledge Migrants Regulation. The IND and the Labour Inspectorate also cooperated in investigations of employers who employed foreign students.

The Labour Inspectorate cooperates in intervention teams with the Social Information and Investigation Service (SIOD), the Tax and Customs Administration, the Institute for Employee Benefit Schemes (UWV), municipalities, the Social Insurance Bank (SVB) and the police. These teams check whether companies in a certain sector comply with, among other things, tax and social security legislation and labour market legislation.

De Arbeidsinspectie maakt deel uit van
het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Arbeidsinspectie
Postbus 820 | 3500 AV Utrecht
tel. 0800 27 00 00

www.arbeidsinspectie.nl

